

Delårsrapport augusti 2023

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Händelser av väsentlig betydelse	6
3 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	11
4 Balanskravsresultat.....	35
5 Förväntad utveckling	36
6 Väsentliga personalförhållanden.....	38
7 Resultaträkning	40
8 Balansräkning	41
9 Driftredovisning	43
10 Investeringsredovisning	45
11 Noter	48
12 Noter/upplysningar för drift- och investeringsredovisning	63
13 Exploateringsredovisning	65

1 Sammanfattning

Kommunen har upprättat delårsrapport med bokslut per 31 augusti samt prognos för utfallet av verksamheten och ekonomin till årets slut.

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning ska kommunen årligen upprätta minst en delårsrapport för verksamheten från räkenskapsårets början. Delårsrapporten ska innehålla en redogörelse för verksamheten och resultatet för perioden. Uppgifter ska också lämnas för samma period föregående år, dessa uppgifter skrivs genomgående inom parentes.

Årets ekonomiska resultat

Kommunen har en ansträngd ekonomi och resultatet för året är negativt. Kommunen har präglats av lågkonjunktur med höjda pensionskostnader, ökade räntekostnader och prisökningar som påverkar kommunens ekonomi.

Årets resultat prognostiseras till underskott med -40,4 miljoner kronor jämfört med budgeten som är fastställd till 0,8 miljoner kronor. I årets prognos ingår engångsintäkter från reavinster och exploatering med 41,6 miljoner kronor. Föregående år var resultatet positivt med 55,1 miljoner kronor.

För att uppfylla det lagstadgade balanskravet krävs att resultatet till årets slut blir 40,4 miljoner kronor bättre än prognostiserat.

Kommunens finansiella mål är ett resultat motsvarande 2 procent av skatte- och statsbidragsintäkterna exklusive engångsintäkter i form av realisationsvinster och exploatering. I budget för 2023 anges resultatet till 0,1 procent och i prognosen är resultatet negativt -5,1 procent.

Årets resultat exklusive engångsintäkter i form av realisationsvinster och exploatering prognostiseras till -75,5 miljoner kronor. Föregående år var resultatet -12,9 miljoner kronor. Prognosen är därmed 76,4 miljoner kronor sämre än det budgeterade överskottet.

En väsentlig orsak till det förväntat negativa resultatet är att nämnderna prognostiserar att överskrida budget med totalt 77,5 miljoner kronor. Det är sammanlagt 5,5 procent högre kostnader än budget.

Arbete pågår med handlingsplaner och med att vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Handlingsplaner följs upp varje månad på nämndnivå samt på kommunstyrelsen utifrån uppsiktsplikten.

Beslut har tagits att treåriga handlingsplaner tas fram och följs upp även i samband med budget och verksamhetsplan för 2024 på nämnder och kommunstyrelsen.

Fullmäktige tog beslut i våras att minska investeringsbudgeten med 181,5 miljoner kronor utifrån det ekonomiska läget. Prioriteringar har gjorts av investeringarna för att inte öka på lånen i kommunen och ytterligare förslag och prioriteringar genomlysas vilket påverkar åren framåt. Investeringsbudgeten uppgår till 403,7 miljoner kronor, exklusive exploateringsinvesteringarna.

Måluppfyllelse

Fullmäktige har 4 huvudmål, delmål samt nämndmål. Av dessa huvudmål är 3 av målen delvis uppfyllda och ett mål är inte uppfyllt. Utmaningar finns inom alla målområden. Utfall för delår 2023 visar att åtgärder och en del större projekt är slutförda men det visar också att arbete återstår för att nå målen. Handlingsplaner har upprättats inom alla nämnder för att stävja ett sämre resultat. Målen beskrivs längre fram mer ingående inklusive en analys.

Håbo en attraktiv arbetsgivare - Mål kommer delvis att uppfyllas

Centralisering av HR enheten har genomförts för att säkerställa kommungemensamma insatser och ett bra stöd till chefer och verksamheters arbete med en frisk arbetsplats och goda förutsättningar för både verksamhetsresultat och medarbetares välbefinnande, meningsfullhet och balans i arbetslivet. Detta ska bidra till att de mål som är uppsatta kommer att kunna fullföljas.

Håbo en hållbar kommun - Mål kommer att uppfyllas

För att kommunen ska vara en hållbar kommun krävs insatser inom många olika områden. Från det gröna perspektivet, till social hållbarhet, energieffektivitet och trygghet och säkerhet för att kunna upprätthålla samhällsviktiga funktioner vid kris, allvarliga händelser eller höjd beredskap. Det handlar också om verksamheters inköp och livscykelperspektiv för hantering av inventarier och IT utrustning med mera.

Hållbarhetsarbete i kommunen är under utveckling. Utifrån hållbarhetsstrategin i kommunen har Håbo tecknat hållbarhetslöften inom den ekologiska dimensionen av hållbarhetsbegreppet. Kommunen har dels tecknat löften som avser att tillgängliggöra natur och friluftsliv och bevara naturområden genom tillskapandet av högre andel skyddad natur, dels det som handlar om att långsiktigt planera för och ta hänsyn till naturvärden, klimatanpassning, gröna stråk och ekosystemtjänster vid om- och nybyggnation.

För att få en trygg och säker kommun har kommunen haft fokus på utveckling inom säkerhets- och beredskapsarbeten som även inkluderar brottsförebyggande arbete och trygghet för medborgarna.

Alla delmålen ger inte full effekt under 2023 utvecklingsarbete pågår.

Håbo en företagervänlig kommun - Mål kommer delvis att uppfyllas

En omorganisation genomförs under hösten med etablering av en tillväxt och kommunikationsenhet direkt under kommunstyrelsen för att stärka kommunens samarbete med näringslivet.

En annan viktig insats är utåtriktat arbete som involverar både förtroendevalda och kommunledning för att vara relationsskapande till det lokala näringslivet och ge möjlighet till en förståelse för näringslivets förutsättning i Håbo kommun. Fram till augusti har det genomförts sju företagsbesök och ett antal morgonsoffor.

Under våren 2023 identifierades ett behov av att utveckla arbetet med SKRs mått för företagsklimat (NKI mätningen). Kommunen saknar idag redovisning av två nyckeltal samt att det finns ett behov av att arbeta mer integrerat och verksamhetsnära med resultatuppföljningen av NKI.

Även under det här målet pågår utvecklingsarbete för att nå upp till satta mål.

Håbo, en kommun med en ekonomi i balans - Mål kommer inte att uppfyllas

Kommunen har tre finansiella mål och ingen av dessa mål uppfylls under 2023. Planerade åtgärder och handlingsplaner finns framtagna och ger viss effekt under 2023 och helårseffekter till 2024.

Målet om överskott motsvarande 2 procent av skatte- och statsbidragsintäkterna exklusive realisationsvinster och exploatering, beräknas inte uppnås till årets slut om inte förbättring sker med 40,4 miljoner kronor. Prognosen visar att resultatet är ett underskott med -5,1 procent.

Målet om att överskott och intäkter i första hand ska användas till att minska skuldsättningsgraden och eller finansiera investeringar kommer inte att uppfyllas.

Målet om att exploateringsverksamheten totalt sett ska ge överskott för kommunen, uppfylls inte även om kommunen får in exploateringsintäkter med 75,5 miljoner i prognosen.

Internkontroll

Kommunen har sammanlagt 51 beslutade kontroller för 2023. Resultat för delår är enligt följande.

- 13 kontroller visar ingen avvikelse
- 13 kontroller visar en mindre avvikelse
- 8 kontroller visar en stor avvikelse
- 14 kontroller har ej genomförts
- 42 åtgärder har beslutats.

2 Händelser av väsentlig betydelse

Kommunstyrelsen

Kommunledningsförvaltningen

2023 har fortsatt präglats av hög inflation med höga räntor och lågkonjunktur samt effekter som föranletts av kriget i Ukraina. Kommuner och regioner är mycket påverkade av den globala och svenska ekonomin som idag är ansträngande. Kommunen har underskott inom några nämnder och mycket fokus har varit på att ta fram handlingsplaner och åtgärder för att få en ekonomi i balans. Under året har handlingsplaner redovisats för kommunstyrelsen från kommunens nämnder samt att det är beslutat att handlingsplaner för tre år ska tas fram i samband med att budget och verksamhetsplanen för 2024 antas. Uppföljning sker löpande på nämndnivå och på kommunstyrelsen.

Utvecklingsarbete har skett kring målstyrningen i kommunen där insatser bedrivs kommungemensamt för att skapa en större samsyn kring kommunens styrmodell och utgångspunkterna för målstyrningen. Kommunstyrelsen har under perioden antagit egna mål för sina verksamheter efter en utvecklad dialog med de förtroendevalda.

En utredning av den politiska organisationen har inneburit att kommunstyrelsen har föreslagit att kultur- och fritidsnämnden ska läggas ner och att nämndens uppdrag ska fördelas på övriga nämnder. Detta ingår som en effektivisering för att kunna hålla ramarna 2024.

Under året har flera strategiska rekryteringar genomförts - en biträdande kommundirektör, säkerhetschef, ekonomichef samt förvaltningschefer för vård- och omsorgsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen respektive barn- och utbildningsförvaltningen. Därtill pågår rekryteringar av upphandlingschef, biträdande HR-chef samt tillväxt- och kommunikationschef. Rekryteringarna väntas innebära förbättrade möjligheter till styrning och ledning samt ett effektivt stöd gentemot verksamheterna, medborgarna och näringslivet.

Kommunens demografiska utveckling ger vid handen att efterfrågan på personal för att möta välfärdens behov ökar vilket medför att konkurrensen om tillgänglig arbetskraft ökar. Strategiskt arbete med kompetensförsörjning förbereds och bedöms vara en nyckelfråga för att säkerställa en god kvalitet i verksamheterna.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetat med handlingsplaner i flera omgångar för att uppnå en ekonomi i balans. Förvaltningen har fokus på framtiden och har vid två tillfällen haft workshop tillsammans med förtroendevalda, kommundirektör och tjänstemän från andra förvaltningar samt inbjudna gäster. Syftet med dessa dagar är att få en tydlig och gemensam målbild med inom samhällsbyggnadsområdet vilket kommer att gynna medborgare, näringsliv och kommunens ekonomi.

En ny avfallsplan för 2023-2030 har tagits fram tillsammans med Sigtuna, Knivsta och Upplands-Bro kommuner. Syftet med avfallsplanen är att förebygga avfall, öka återanvändningen och materialåtervinningen samt minska avfallens miljö- och klimatpåverkan.

Tillsammans med de andra samverkanskommunerna har också planering och förberedande av det kommunala insamlingsansvaret förförpackningar som träder i kraft vid årsskiftet 2024 påbörjats, vilket har upptagit stor del av enhetens arbete under året. Bland annat i form av nya upphandlingar, kommunikationsinsatser, revidering av avfallsföreskrifter och taxeöversyn.

Bygg- och miljönämnden

Under perioden januari-augusti år 2023 har bygg- och miljönämnden bland annat fattat beslut om att bevilja bygglov för nybyggnation av äldreboende lokaliserat på Åsen som bland annat

ger 40 lägenheter, gemensamma samlingsytor och personalutrymmen. Nämnden svarade på motion om "Enklare och snabbare bygglov", reviderade delegationsordningen, beviljade serveringstillstånd och har lämnat beslut om varning och erinran på serveringstillstånd enligt alkohollagen. Nämnden beslutade om ny tillsynsplan för strandskyddstillsyn och tillsyn enligt plan- och bygglagen, samt svarade på medborgarförslag om "Byggetablering med byggbodas och containers", och har antagit en ny riktlinje om slam och oljeavskiljare.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden har under perioden arbetat intensivt med sin ekonomi. Förvaltningen har utifrån fastställd handlingsplan för ekonomi i balans räknat med ska kunna genomföras effektiviseringar som verkställs under 2023 är beräknade till 25 miljoner kronor. Effekten i kronor för de effektiviseringar som inte är medräknade i prognosen beror på när beslut kan fattas om respektive post. För att lyckas balansera hela underskottet krävs en större förändring av skolstrukturen inom grundskola och på sikt också förskola. Förvaltningen arbetar för att ha hela ekonomin i balans 2024-2025.

Fr o m 1 juli 2023 trädde en ny lag i kraft som kräver att kommunen genom uppsökande verksamhet säkerställer barns rätt till förskola. I Håbo kommun har vårdnadshavare till 27 barn informerats om förskolans uppdrag och placeringsregler.

Grundskolan har under våren 2023 inte lyckats hantera budgetunderskottet. Grundskolan behöver se över sin organisation i syfte att skapa ökad effektivitet och säkerställa mer hållbara enheter. Detta är ett prioriterat arbete under hösten 2023. Även inom grundskolan behöver översyn av lokaler ses över för att få till ett effektivt lokalutnyttjande.

Gymnasieskolan har en ny ledningsstruktur där rektorn för vuxenutbildningen kommer ha ett ledningsansvar för Fridegårdsgymnasiet.

Från och med 1 augusti har kommunal vuxenutbildning omorganiserats. Omorganisationen har inneburit att all kommunal vuxenutbildning samlas under en skolenhet under en rektor. Elevutvecklingen har varit starkare än förväntat, såväl på SFI som på gymnasiala utbildningar.

Kultur och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden har öppna verksamheter som riktar sig till kommuninvånarna. Med rådande trender har nämnden sett något ökad skadegörelse på utomhusanläggningar så som belysningsmaster, flytbryggor, vandalisering av utomhusinventarier och dylikt. Även andra extrema trender som takklättring, antändning av eld på allmänna platser, missbruks- och våldsrelaterade situationer har ökat behovet av vuxennärvaro.

Nämndens verksamheter har behövt jobba med alternativa metoder, vara tillgängliga där barn och unga vistas samt möjliggöra för civilsamhället att engagera sig i frågorna.

Socialnämnden

Socialnämnden har en ny organisation som syftar till "en väg in" vilket leder till ökad tillgänglighet för kommunens invånare och ökat fokus på det förebyggande arbetet. Det leder till att barn och unga kan få stöd i öppna former då alla insatser inte behöver biståndsbeslut. Organisationen innefattar även myndighetsenheten barn och unga som utreder, fattar beslut om bistånd och följer upp placeringar och insatser. Det har skett en kraftig ökning av antalet komplexa ärenden där nämnden behövt fatta beslut om vård i olika placeringslösningar.

Nämnden ser en ökad oro i kommunens närområde som också har påverkat arbetet med barn och unga och deras familjer. Det finns en uppenbar risk att oro och ökad kriminalitet bland barn och unga i närområdet spiller över även till Håbo. En sådan utveckling kan medföra negativa konsekvenser för invånare både i form av ökad otrygghet. Nämndens satsningar på förebyggande arbete i samverkan med övriga aktörer behöver fortsatt utvecklas och stärkas.

Nämnden har valt att låta privata aktörer utföra familjerådgivning i kommunen. Verksamheten är upphandlad enligt LOV (Lagen om valfrihet). Från och med 1a september 2023 finns det fyra utförare av familjerådgivning anslutna till Håbo kommun.

Nämndens arbetsmarknadsenhet har under 2023 startat fler projekt med främst extern finansiering. I och med projekten har nämnden möjlighet att arbeta mer med både förberedande insatser, coachning direkt mot arbete eller studier och uppsökande verksamhet.

De två nya gruppbestäderna (LSS §9 p.9) Frejas väg 1 och Dalvägen 11 har inte levererats till nämnden i enlighet med den plan som nämnden antagit. Detta har inneburit att nämnden har fem icke verkställda beslut där vite från IVO kan komma att bli aktuellt.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har stora ekonomiska utmaningar framför allt kopplat till hemtjänst, men även till andra verksamheter som bistånd och särskilt boende. Försenad byggnation av nytt särskilt boende och försenat beslut gällande moduler för korttidsplatser skapar köer till SÄBO och ökade behov av köpta platser. Bristen på SÄBO platser medför att det är platsbrist på korttidsboende i kommunen. Personer som är beviljade SÄBO stannar längre på korttidsboende och således stoppas flödet upp. Det medför ökat antal köpta platser utanför länet. Ökade kostnader för färdtjänst utreds.

Vård- och omsorgsnämnden har antagit och planerat handlingsplaner för en ekonomi i balans för 2023 och 2024. Handlingsplanerna ger inte full effekt under 2023.

Befolkningsutveckling

Diagram: Den prickade grafen visar befolkningsutvecklingen enligt prognosen i kommunen, illustrerad som en rät linje. Den visar således utvecklingen om tillväxten hade varit jämnt fördelad över året. Den blå grafen visar den faktiska befolkningsutvecklingen hittills under året. Detta enligt månadsstatistik från SCB, samt enligt preliminär statistik från folkbokföringen för juli och augusti.

Från bilden går att utläsa att befolkningsutvecklingen var stark under det första halvåret, framför allt under januari till och med april. Den sista april var befolkningsökningen cirka 100 personer fler än vad som förutspåddes, (jämfört med om tillväxten enligt prognosen hade varit linjär under året). Efter den sista april tills nutid har utvecklingen varit stilla. Under maj och juni sjönk invånarantalet, för att sedan återigen växa något fram till den sista augusti.

Återstoden av året

Hur utvecklingen kan komma att se ut under återstoden av året är bland annat avhängigt tillkommande bostäder och när tillträde till dessa sker. Efter kontakt med exploatörer i Tvåhusområdet har det visat sig att åtminstone 78 av de lägenheter som tidigare såg ut att färdigställas under kvartal 4 av 2023 nu ser ut att färdigställas under kvartal 1 av 2024. Utifrån detta kan antas att en viss del av den enligt befolkningsprognosen förväntade befolkningstillväxten under 2023 i stället kan komma att ske under början av 2024.

En annan exploatör uppger att ett annat kvarter av Tvåhusområdet ser ut att färdigställas under december 2023. Detta kvarter innebär ett tillskott om 72 lägenheter.

Vidare kommer cirka 6-8 småhus att färdigställas bredvid Åbergs museum under slutet av året.

Sammantaget ser prognosen med befolkningstillväxten ut att skjutas framåt i tiden. Detta med anledning av att kvarter i Tvåhus-området ser ut att färdigställas i början av 2024. Det kvarter i samma område som ges tillträde till under december 2023 kan komma att innebära en viss tillväxt vad gäller befolkningsmängden under 2023. Den kan även komma att bidra till en befolkningstillväxt under början av 2024.

Större investeringar

Kommunen har 29 projekt som är pågående över flera år och befinner sig i olika faser.

Kommunen har två LSS-boenden som är klara men väntar på slutbesiktning. Pågående projekt är ny simhall som planeras att tas i bruk år 2024, ombyggnation av Futurumskolan, ny förskola Ängsbacken där verksamheten är i gång, Resecentrum där verksamheten är i gång, Stationsstråket, bibliotek, Granåsen kallgarage, trafiksäkerhetsåtgärder Kraftleden, gång- och cykelvägar samt flera större VA-investeringar. I planeringsstadiet finns nytt äldreboende Åsen. Simhallens investeringsbudget går uppför beslut i Kommunfullmäktige för en utökad ram.

För sex av de större projekten föreslås att beslutad totalbudget dras tillbaka, och nya förslag får arbetas fram.

Exempel på övriga investeringar är Räddningstjänstens kök och garagegolv, säkerhetsåtgärder, solenergi, energiåtgärder, Medborgarhusets ytskikt, Gransätterskolan ytskikt

På grund av inbrottet på Gransätterskolan 2022 som orsakade en stor vattenskada har tidplanen och utformningen av underhållsprojektet förändrats. När utrivning av skadat material har gjorts passar man på att förbättra ventilation, värme och belysning som behöver förnyas. Återuppbyggnaden och renoveringen av Gransäter förväntas vara klart under 2023. Utgifter för återställande av vattenskadorna ingår i försäkringsärendet.

Exploatering och avtal

Flera stora projekt drivs, bland annat Björnbrö/ Logistik Bålsta kvarter 2, arbete med markanvisningar pågår, Björnbrö/ Logistik Bålsta kvarter 3-4 och Björnbrö/Logistik Bålsta kvarter 5-6.

I exploateringsprojektet för Bålsta C har Stockholmsvägens omdragning av VA projekterats. Det som planeras i denna budget är att slutföra VA-dragningarna i Stockholmsvägen.

Viby Äng etapp E:2 förväntas kunna avslutas 2023 och etapp I+K har påbörjats.

Tvåhusplanen är ett bostadsområde som byggs i södra Bålsta med cirka 800 bostäder. Etapp 1 är färdigställt och etapp 2 pågår. Björkvallenprojektet avslutas under 2023.

Tvister

Håbo kommuns arbete med detaljplanen för Dalängen har avbrutits och uppdraget att ta fram en detaljplan har avslutats. MacFreeze och kommunen ligger i tvist där processen löper på med extern juridisk hjälp. Rättegången kommer att ske senhösten 2024.

I övrigt har inga rättstvister rapporterats.

Kommunkoncernen

Håbohus

Håbohus renovering av skyddsrummen i beståndet är inne i slutfasen. Omfattande åtgärder på grund av fuktinträning har krävts för skyddsrummen i Mansängen. Samtliga skyddsrum inom Håbohus bestånd bedöms vara åtgärdade och uppfylla gällande krav under 2023.

Direktanslutningen av samtliga byggnader i övre Mansängen till fjärrvärme är genomförd och det gamla kulvertnätet är därmed uttjänat. Nu är förutsättningarna bättre för att skapa en mer energieffektiv värmeförsörjning samt ett bättre inomhusklimat för hyresgästen.

Detaljplanen i Ekillå möjliggör produktion av parhus och lägenheter i radhusliknande byggnader. Allmänna kostnadsutvecklingen samt avskaffandet av investeringsstödet gör att det bedöms vara svårt att för tillfället starta produktionen på Ekillå.

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har utvecklats under året, bemanningen i Bålsta har utökats och en ny avdelning för myndighetsutövning har organiserats med resurser för att klara förbundets tillsyn- och tillståndsverksamhet.

De centrala avtalen har omförhandlats för brandmännens särskilda avtalspension. Förmånen att erhålla pension från 58-års ålder efter 30 år i tjänst ersattes av en månatlig pensionsavsättning som omfattar alla brandmän. Uppgörelsen har medfört en ökad månadskostnad för förbundet men en minskad pensionsskuld. Förbundets pensionsavsättningar har även påverkats av inflationen vilket ger en fortsatt ökad skuldsättning, nu i form av finansiella kostnader.

Under året har centrala avtal slutits om hur Sveriges kommuner och regioner ska leva upp till EU-direktiven kring arbetstid. För räddningstjänsterna innebär detta att jour på arbetsplatsen räknas som arbetstid med krav på dygnsvila. Konsekvensen av denna tillämpning är att verksamheten inte kan bedrivas som tidigare. Avtalet har medfört en pågående konflikt mellan arbetsgivarorganisationerna och Kommunal samtidigt som statliga myndigheter valt att helt ignorera den nya tillämpningen av EU-direktivet. Avtalen ska omförhandlas under 2024 vilket gör det svårt att förutsäga vad som kommer att gälla framöver.

Sveriges krisberedskap ska åter stärkas och räddningstjänsten får tydligare krav på förmåga vid höjd beredskap vilket medför en kompetens- och resursutveckling särskilt inom ämnesområdet farliga ämnen.

3 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning handlar om att få ekonomin för helheten att gå ihop samt att kommunernas verksamheter är kostnadseffektiva samt att verksamheterna utför de uppdrag som politiken ger och utifrån de ekonomiska ramar som är beslutade. Det innebär ett ständigt arbete för att uppdrag, resursfördelning och ansvar är tydliga.

Kommunfullmäktiges mål syftar också till kommunens långsiktiga utveckling med fokus på samhällsutveckling och demokratifrågor. Nämndernas mål- och kvalitetsstyrning ska fokusera på kommunens grunduppdrag, service och lagstyrd verksamhet.

Kommunfullmäktiges fokusområden och mål är framtagna i blocköverskridande samverkan mellan de politiska partierna och gäller hela mandatperioden. I enlighet med kommunens styrmodell omhändertas kommunfullmäktiges mål av kommunstyrelsen och kommundirektör som tillsammans med kommunens ledningsgrupp styr och leder utvecklingsarbetet.

Nämndernas, förvaltningarnas och avdelningarnas mål tas fram fristående från kommunfullmäktiges fokusområden och mål och kan ha ett kortare tidsperspektiv vilket innebär att de kan förändras under gällande mandatperiod. Dessa fastställs årligen i samband med budgeten och verksamhetsplanen.

Förutom de övergripande fokusområdena och målen fastställs även årligen finansiella mål för kommunen i samband med att budgeten antas.

3.1 Vision

"Vårt framtida Håbo"

I Håbo lever vi socialt hållbart och skapar det goda livet för alla. Det innebär ett öppet och demokratiskt samhälle som kännetecknas av jämlikhet, medbestämmande och där alla är delaktiga. Vi tar tillvara på varandras ambitioner, drivkrafter och kreativitet och formar något större.

Visionen har fyra huvudområden där det framgår att:

- Att Håbo är en attraktiv part i Mälardalen, där vi är attraktiva som arbetsgivare med god och hög kompetens.
- Bålsta skall vara en levande småstad med variationsrik arkitektur, spännande utbud och en intressant mix av människor.
- Mälarkommunen nära naturen, där vi förvaltar och vårdar natur- och mälarmiljöerna med stort ansvar.
- I Hållbara Håbo finns det goda livet där vi använder våra ekonomiska tillgångar och resurser klokt och ansvarsfullt.

3.2 Kommunfullmäktiges fokusområden och mål

För perioden 2023 – 2026 ska fyra målområden med tillhörande strategier på kommunfullmäktiges nivå prioriteras. Dessa är tillika kommunens mål för god ekonomisk hushållning.

Håbo kommun skall under perioden bli:

- En kommun med ekonomi i balans
- En attraktiv arbetsgivare
- En hållbar kommun
- En företagsvänlig kommun

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges mål har varje nämnd och styrelse i uppdrag att årligen arbeta fram egna måldokument. Dessa ska innehålla nämndens/styrelsens egna prioriterade mål och åtgärder för att bidra till att nå kommunfullmäktiges prioriterade mål och åtgärder för att bidra till att nå kommunfullmäktiges prioriterade målområden och strategier.

Utvärderingen av kommunfullmäktiges mål, som tillika är mål för god ekonomisk hushållning sker genom utvärdering av nämndernas mål enligt plan för uppföljning som årligen fastställs av kommunstyrelsen.

Nedan följer en beskrivning av respektive målområde med tillhörande motivering och strategier.

Håbo en kommun med ekonomi i balans

Håbo kommuns verksamhet ska präglas av god ekonomisk hushållning.

För att nå detta mål ska

- kommunens resultat över mandatperioden uppgå till minst två procent av skattenettet exklusive realisations- och exploateringsvinster
- överskott och intäkter av engångskaraktär i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad eller för att finansiera kommunens investeringar.
- exploateringsverksamheten, totalt sett, ge ett överskott till kommunen.

Dessa mål utgör även kommunens finansiella mål, vilka enligt kommunallagen ska fastställas årligen av kommunfullmäktige.

Håbo en attraktiv arbetsgivare

Som kommun vill vi vara en attraktiv arbetsgivare med god och hög kompetens i alla våra verksamheter. För att nå detta mål behöver vi

- öka dialogen mellan kommunen som arbetsgivare och arbetstagarna i verksamheterna
- uppmuntra arbetsmiljöarbetet på de olika arbetsplatserna.
- öka de enskilda medarbetarnas möjlighet att påverka sin arbetssituation
- finna vägar för kommunen som arbetsgivare att uppmuntra sina medarbetare
- genomföra, följa upp och analysera arbetsmiljöenkäter för en bättre måluppfyllnad

Håbo en hållbar kommun

Som kommun utvecklar vi våra verksamheter ansvarsfullt och hållbart.

För att nå detta mål behöver vi

- ta hänsyn till naturvärden vid om och nybyggnation
- stimulera till utbyggnad av solceller
- värna kommunens grönområden
- arbeta med energieffektivisering i verksamheter
- fortsätta elektrifieringen av kommunens fordonspark
- verka för att laddinfrastrukturen byggs ut
- värna vårt viktiga dricksvatten
- framtida bostadsbyggnation ska ske balanserat med blandade former av såväl hyresrätter såsom ägandeformer.

Håbo en företagervänlig kommun

Vi verkar för att skapa bra förutsättningar för både nya och etablerade företag.

För att nå detta mål behöver vi

- öka företagarnas tillgänglighet till kommunens förvaltningar

- verka för ett bättre företagarklimat med ökad nöjdhet hos företagarna
- utveckla upphandlingsunderlagen till att avspegla adekvata behov
- kunna erbjuda företag mark för etablering och tillväxt

3.2.1 Håbo attraktiv arbetsgivare

Övergripande fokusområde:

Vara en attraktiv arbetsgivare med god och hög kompetens i alla våra verksamheter.

Övergripande mål
<p>Håbo en attraktiv arbetsgivare</p> <p>◆ Mål kommer delvis att uppfyllas</p> <p>Analys</p> <p>Kommunen har höga sjuktal vilket gjort att arbetet med att bli en attraktiv arbetsgivare är ett prioriterat fokusområde. Arbetet är långsiktigt och kräver ett stort förarbete som har påbörjats under året.</p> <p>En viktig händelse under delåret är centralisering av HR enheten under kommunstyrelsen för att säkerställa kommungemensamma insatser och ett kvalificerat stöd till chefer och verksamheters arbete med en frisk arbetsplats och goda förutsättningar för både verksamhetsresultat och medarbetares välbefinnande, meningsfullhet och balans i arbetslivet.</p> <p>HR-enheten har inrättat ett chefsforum som samlar alla kommunens chefer och ger möjlighet till kollegialt lärande och arbete med gemensamma utvecklingsfrågor.</p> <p>Kommungemensamma rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) har införts. Det är idag en integrerad del av verksamheternas årshjul och följs upp regelbundet med planerade åtgärder där identifierade behov upptäckts.</p> <p>Nya kommungemensamma rutiner för intervjuer eller enkäter av chefer som slutar har också införts.</p> <p>Sedan nytt samverkansavtal slöts 2022 har rutiner för samverkan utvecklats och implementerats i verksamheterna. En ökad dialog mellan kommunen som arbetsgivare och arbetstagare via fackliga organisationer genomförs regelbundet enligt beslutade rutiner. Kommunens medarbetare har nu större möjligheter att påverka sin arbetssituation genom fastställda rutiner för medarbetarsamtal, deltagande vid verksamhetsplanering och beslutade rutiner för APT möten.</p> <p>Under hösten genomförs medarbetarenkätundersökningar som ett led i arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Det ger både verksamheter, kommunledning och de enskilda medarbetarna insikter om vad som fungerar väl och vilka åtgärder som krävs.</p> <p>En ny kompetensförsörjningsstrategi är under framtagande och beräknas att fastställas under 2024.</p> <p>Av de fem delmålen i fokusområdet har fyra uppfyllts. Kvarstår gör att genomföra, följa upp och analysera arbetsmiljöenkäter för en bättre måluppfyllnad. Delvis har det gjorts genom det systematiska arbetsmiljöarbetet, men medarbetarundersökning genomförs under hösten. Bedömning av uppfyllelse av fokusområde är därför att fokusområde delvis har uppfyllts.</p>

3.2.2 Håbo en hållbar kommun

Övergripande fokusområde:

Utveckla våra verksamheter ansvarsfullt och hållbart.

Övergripande mål
<p>Håbo en hållbar kommun</p> <p>◆ Mål kommer delvis att uppfyllas</p> <p>Analys</p> <p>I kommunens skötselplaner beskrivs hur grönområden ska skötas och hur naturvärden ska värnas. På samma sätt utgör gröstrukturprogrammet ett stöd i kommunens fysiska planering, byggande och förvaltning. Grönstrukturprogrammet redovisar gröstrukturernas värden och funktioner utifrån flera olika perspektiv som hållbar planering och byggande, rekreation, friluftsliv, utomhuspedagogik, folkhälsa, naturvärden, kulturmiljövärden och klimatanpassning. Grönstrukturprogrammet är på det viset en viktig grund i all slags exploatering.</p> <p>Hållbarhetsarbete i kommunen är under utveckling. Utifrån hållbarhetsstrategin och delmål tecknar kommunen hållbarhetslöften inom den ekologiska dimensionen av hållbarhetsbegreppet. Kommunen har också tecknat löften som handlar om att långsiktigt planera för och ta hänsyn till naturvärden, klimatanpassning, gröna stråk och ekosystemtjänster vid om- och nybyggnation. Från och med 2022 upprättas en årlig hållbarhetsrapport som sammanställer kommunens arbete utifrån Agenda 2030.</p> <p>Etableringen av en samlad Arbetsmarknadsenhet (AME) är ett konkret exempel på hur kommunen arbetar med social hållbarhet som inneburit bättre förutsättningar och mer samordnade insatser som minskar utanförskap och ger fler möjlighet till sysselsättning och självförsörjning.</p> <p>Genom att stärka samverkan mellan olika aktörer inom socialtjänst och hälso- och sjukvård har kommunen strävat efter att säkerställa att invånare får rätt insatser i rätt tid. Det inkluderar samarbete inom skola, habilitering, barn – och ungdomspsykiatri och Polismyndigheten. Det pågår även flera initiativ för att stärka samverkan mellan förebyggande socialtjänst, skola och fritid samt Polismyndigheten. All samverkan har som syfte att barn, unga och vuxna får rätt insats i rätt tid och av rätt instans. Samverkan ingår i arbetet för social hållbarhet med en trygg och säker kommun.</p> <p>Säkerhet, trygghet och beredskap har varit ett särskilt prioriterat område under året. För att stärka styrning och ledning har en omorganisation av säkerhet – och beredskapsenheten genomförts. Under året har ett stort antal insatser genomförts, bland annat utbildning av krisledningsnämnd, inplanering av övningar och framtagande av relevanta styrdokument och planer, samt utredning av förutsättningar för kommunala trygghetspunkter med mera. Arbete fortsätter att utvecklas för att säkerställa att kommunen har en god förmåga att vid allvarliga händelser, kris eller höjd beredskap ha en förmåga att upprätthålla samhällsviktiga funktioner.</p> <p>Kommunen bedriver ett arbete med energioptimering av det egna fastighetsbeståndet. Arbetet syftar till ett bättre inomhusklimat och bättre energianvändning. Arbetet har gett bra genomslag i de objekt i fastighetsbestånd som har energioptimerats. Vilket påverkar kostnaderna positivt för kommunen.</p> <p>Flera av delmålen har påbörjats under 2023 och behöver fortsatt utvecklas för att fokusområdet ska vara helt uppfyllt.</p>

3.2.3 Håbo en företagervänlig kommun

Övergripande fokusområde:

Skapa bra förutsättningar för både nya och etablerade företag.

Övergripande mål
<p>Håbo en företagervänlig kommun</p> <p>◆ Mål kommer delvis att uppfyllas</p> <p>Analys</p> <p>En omorganisation genomförs under hösten med etablering av en tillväxt och kommunikationsenhet direkt under kommunstyrelsen för att stärka kommunens samarbete med näringslivet.</p> <p>Under 2023 har ett arbete pågått för att synliggöra förutsättningar och nuläge. Mätningar och kartläggande av data från olika interna och externa källor har genomförts. Arbetet syftar till att kunna göra relevanta aktiviteter med en förståelse för den situation som är för Håbo kommun.</p> <p>För att förbättra företagsklimatet har relationsskapande insatser skett som involverar både förtroendevalda, kommunledning och det lokala näringslivet för att främja näringslivets förutsättning i Håbo kommun. Fram till augusti har det genomförts sju företagsbesök och ett antal morgonsoffor.</p> <p>För att förenkla näringslivets kontakt med kommunen har en digital lotsfunktion etablerats i två steg. Den första lanseras i oktober medan en utvecklad funktion är redo att tas i bruk i januari 2024. Den digitala lotsfunktionen är en väg in för näringsliv att få stöd i både kontakt och vägledning kring näringslivsfrågor. Det kan handla om stöd och rådgivning, men också tillståndsansökningar av olika slag eller för att lämna synpunkter eller kommunicera andra för näringslivet frågor och behov.</p> <p>En ny näringslivsstrategi färdigställs under 2024. En prognos för näringslivsstrategin är att en första version ska vara klar under hösten. Efter det kommer det att remitteras till berörda för att sen vara ett färdigt förslag under 2024.</p> <p>Arbetet med handlingsprogrammet "Tillsammans mot 4.0" har fortsatt under året. Handlingsprogrammet är framtaget av kommunen tillsammans med det lokala näringslivet för att förbättra företagsklimatet i Håbo kommun.</p> <p>Nya företagare får nu råd och stöd vid tillståndsansökningar via Nyföretagarcentrum Enköping/Håbo.</p> <p>Under våren 2023 identifierades ett behov av att utveckla arbetet med SKRs mått för företagsklimat (NKI mätningen). Kommunen saknar idag redovisning av två nyckeltal samt att det finns ett behov av att arbeta mer integrerat och verksamhetsnära med resultatuppföljningen av NKI. Till nästkommande mätning kommer redovisning ske för samtliga nyckeltal och ett arbetssätt för arbetet med uppföljning av resultaten vara på plats. Det sker under 2024. Syftet är att det ska utgöra en väsentlig del av målarbetet med anledning av kommunstyrelsens mål om tillgänglighet och serviceinriktad samt kommunfullmäktiges mål om en företagervänlig kommun.</p> <p>Fokusområdets delmål har delvis uppfyllts och arbete kvarstår. Bedömning av uppfyllelse av fokusområde är att det är delvis uppfyllt.</p>

3.2.4 Håbo en kommun med ekonomi i balans

Kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet enligt kommunallagen. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten med mål och riktlinjer för att uppnå god ekonomisk hushållning. Finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning ska anges. Kommunens finansiella mål, enligt nedan, fastställs årligen av kommunfullmäktige i samband med mål - och budgetantagande.

Övergripande mål
<p>Kommunens resultat ska över mandatperioden uppgå till minst två procent av skattenetto exklusive realisations- och exploateringsvinster</p> <p>■ Mål kommer inte att uppfyllas</p> <p>Analys Prognosen för årets resultat exklusive realisationsvinster och exploatering är -75,5 miljoner kronor vid årets slut, vilket motsvarar -5,1 procent. Budget för år 2023 är ett resultat om 800 000 kronor vilket motsvarar ett resultat om 0,1 procent. Prognosen innebär att det budgeterade resultatet inte uppnås, utan är 76,4 miljoner kronor sämre än budgeterat. Om inte ytterligare åtgärder ger effekter för år 2023 innebär det att målet inte kommer att uppfyllas för året.</p> <p>Samtliga nämnder har fastställt handlingsplaner för att nå ekonomi i balans som redovisats för kommunstyrelsen och vars genomförande följs upp löpande till dess att målet har uppnåtts.</p>
<p>Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad eller för att finansiera kommunens investeringar</p> <p>■ Mål kommer inte att uppfyllas</p> <p>Analys Prognosen för årets resultat är -40,4 miljoner kronor. Intäkter av engångskaraktär, såsom realisationsvinster och exploatering som redovisas i resultaträkningen, prognostiseras till 41,6 miljoner kronor. Det innebär att överskottet från exploatering inte kan användas till investeringar eftersom det används till att finansiera driftkostnader. Investeringar finansieras genom nyupplåning behöver. Målet kommer inte att uppfyllas detta år, om inte prognosen för årets resultat förbättras med minst 82,0 miljoner kronor.</p>
<p>Exploateringsverksamheten ska, totalt sett, ge ett överskott till kommunen.</p> <p>■ Mål kommer inte att uppfyllas</p> <p>Analys Årets nettoexploatering, det vill säga summan av årets inkomster och utgifter för exploateringsverksamheten, uppgår till -28,5 miljoner kronor per 31 augusti och prognosen för året är -34,8 miljoner kronor. Det innebär att årets exploateringsverksamhet ger medför ett underskott för kommunen.</p> <p>Prognosen för pågående projekt är ett underskott för hela projekttiden med -22,6 miljoner kronor totalt, jämfört med budgeterade -11,1 miljoner kronor.</p> <p>Underskotten beror främst på att kommande markförsäljning i 909 Bålsta C-projekten inte ingår i budgeten, eftersom det är förknippat med osäkerhet om exploateringsgraden. Det budgeterade underskottet för Bålsta C uppgår till 140,2 miljoner kronor. Det totala underskottet beror även förväntade underskott för projekten 9121 Björkvallen och 9140 Dalängen. Projekten i 901 Logistik Bålsta är de som bidrar med överskott.</p> <p>Nya markförsäljningar kan förbättra utfallet, i annat fall kommer målet inte att uppfyllas i år.</p>

Handlingsplaner har tagits fram i april och presenterats på nämndnivå och på kommunstyrelsen den 15 juni.

I delårsbokslutet har konkreta åtgärder tagits fram och redogjorts i rapporterna som gick upp i nämnderna i september. I samband med presentationen av remissyttrandena på budgetdagen

den 20 september togs konkreta åtgärder fram för att visa vilka åtgärder nämnderna behöver ta för att rymma sin verksamhet i de inriktningsramar som kommunstyrelsen beslutat om. I remissyttrandet svarar nämnderna om deras verksamheter ryms i de inriktningsramar som kommunstyrelsen beslutat om. Handlingsplaner ska redogöras för i budget- och verksamhetsplanen för 2024.

3.3 Nämndernas mål

Perspektiv	Utvecklingsmål	
Målgrupp ◆	Kommunstyrelsen ska vara tillgänglig och serviceinriktad (Kommunstyrelsen)	◆
	Tillgänglig och tydlig information (Bygg- och miljönämnden)	◆
	Tillgängliga och serviceinriktade (Bygg- och miljönämnden)	◆
	Skapa ersättningslösningar för kampsportens lokaler. (Kultur- och fritidsnämnden)	◆
	"Alla barn inhämtar och utvecklar kunskaper och färdigheter i en likvärdig skola, som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem som grund för fortsatt utbildning och yrkesliv" (Barn- och utbildningsnämnden)	◆
	Socialnämnden ska tillhandahålla kvalitativa stöd- och serviceinsatser så att medborgarna i Håbo kan tillvarata egna resurser (Socialnämnden)	●
	Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att de insatser som ges är av god kvalitet med utgångspunkt i den enskildes behov, önskemål och delaktighet, i bred samverkan med andra nämnder, vårdgivare, myndigheter och civilsamhället. (Vård- och omsorgsnämnden)	●
	Utveckla, verkställa och hålla ihop arbetsgivar- och lönepolitik hos arbetsgivaren Håbo kommun (Lönenämnd)	—
Verksamhet ●	Kommunstyrelsen ska ha en förmåga att vid kris, allvarliga händelser och höjd beredskap kunna upprätthålla samhällsviktiga funktioner. (Kommunstyrelsen)	●
	Håbo kommun ska vara en energieffektiv kommun med lokaler och verksamheter med behovsbaserad energioptimering som minskar kommunens totala energikonsumtion och miljöpåverkan. (Kommunstyrelsen)	●
	Effektiva processer och tillförlitliga stödverktyg (Bygg- och miljönämnden)	◆
	Hållbar geodataförsörjning (Bygg- och miljönämnden)	◆
	Översyn och omfördelning av administrativa uppdrag kansliet. (Kultur- och fritidsnämnden)	◆
	Nämndmål: Barn- och utbildningsnämnden bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå i enlighet med skolväsendets styrdokument (Barn- och utbildningsnämnden)	◆
	Socialnämnden ska verka för att de insatser som ges sker med utgångspunkt i den enskildes behov, önskemål och delaktighet, i bred samverkan med andra nämnder, myndigheter och frivilliga krafter (Socialnämnden)	●
	Socialnämnden ska utveckla det tidiga, förebyggande och hälsofrämjande arbetet (Socialnämnden)	●
	Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att vården och omsorgen i kommunen ska utvecklas till att bli mer förebyggande och hälsofrämjande. (Vård- och omsorgsnämnden)	●
	Kartlägga de huvudprocesserna som faller inom avdelningens expertområde (Lönenämnd)	—

Perspektiv	Utvecklingsmål	
	Driva och delta i kommunövergripande utveckling (<i>Lönenämnd</i>)	—
Medarbetare 	Kommunstyrelsen ska vara en attraktiv arbetsplats där medarbetare finner en god balans mellan arbetsliv och privatliv. (<i>Kommunstyrelsen</i>)	
	Kommunstyrelsen ska vara en arbetsplats där medarbetare är motiverade och upplever att arbetet är meningsfullt och utvecklande. (<i>Kommunstyrelsen</i>)	
	Kommunstyrelsens verksamheter ska öka andelen friska medarbetare och minska andelen frånvarande medarbetare på grund av ohälsa (<i>Kommunstyrelsen</i>)	
	God arbetsmiljö (<i>Bygg- och miljönämnden</i>)	
	Skapa en långsiktig och effektiv förvaltningsorganisation. (<i>Kultur- och fritidsnämnden</i>)	
	Nämndmål: Rätt kompetens i verksamheterna (<i>Barn- och utbildningsnämnden</i>)	
	Socialnämnden ska genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete säkerställa en god arbetsmiljö för nämndens medarbetare (<i>Socialnämnden</i>)	
	Vård- och omsorgsnämnden ska genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete säkerställa en god arbetsmiljö för nämndens medarbetare (<i>Vård- och omsorgsnämnden</i>)	
	Minska sårbarheten (<i>Lönenämnd</i>)	—
Ekonomi 	Kommunstyrelsen ska ha en ekonomi i balans (<i>Kommunstyrelsen</i>)	
	Budget i balans (<i>Bygg- och miljönämnden</i>)	
	Säkerställa en långsiktig och ekonomisk förvaltningsorganisation. (<i>Kultur- och fritidsnämnden</i>)	
	Ekonomiskt resultat i balans med budget (<i>Barn- och utbildningsnämnden</i>)	
	Socialnämnden ska genom ett proaktivt arbetssätt effektivisera den ekonomiska resursanvändningen (<i>Socialnämnden</i>)	
	Vård- och omsorgsnämnden ska genom ett proaktivt arbetssätt effektivisera den ekonomiska resursanvändningen (<i>Vård- och omsorgsnämnden</i>)	

Nämnderna har utifrån de fyra perspektiven målgrupp, verksamhet, medarbetare och ekonomi identifierat ett antal utvecklingsmål för perioden. Ovan är sammanställningen av samtliga mål och nämndernas bedömning av måluppfyllelse.

Bedömningen i tabellen ovan är vad nämnderna har redovisat vid delårsrapportering per 31 augusti.

Prognos för nämndmålen är att 15 nämndmål bedöms vara delvis uppfyllda (gul) till årets slut. 13 nämndmål bedöms vara helt uppfyllda till årets slut. 3 nämndmål anses inte vara uppfyllda (röd). De som inte bedöms vara uppfyllda handlar om ekonomi i balans.

De mål som inte har blivit bedömda tillhör alla den gemensamma lönenämnden. Nämnden har fastställt mål för verksamheten vid sammanträde under hösten 2022. Nämnden sammanträder två gånger om året och hade vid sammanträde under våren 2023 inte följt upp de då relativt nyligen antagna målen för verksamheten. Det saknas därmed en uppföljning av nämndens mål i skrivande stund, komplettering kan ske till verksamhetsberättelsen efter att nämnden har sammanträtt.

En mer detaljerad analys av varje mål återfinns under respektive nämnds eget avsnitt.

3.4 Sammanfattande bedömning av god ekonomisk hushållning

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av om mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen (2017:725) har uppnåtts och följts.

God ekonomisk hushållning är i Håbo kommun både finansiella mål och verksamhetsmål i form av kommunfullmäktiges övergripande mål. Bedömningen är att insatser har genomförts för att sträva till måluppfyllelse och förhålla sig till riktlinjerna men för såväl de finansiella målen som för verksamhetsmålen så krävs ytterligare insatser för att nå måluppfyllelse. De finansiella målen är beskrivna och utvärderade i avsnitt 3.2.4 och verksamhetsmålen i avsnitt 3.2.1-3.

Den sammanfattande bedömningen är att resultatet enligt årsredovisningen är delvis förenligt med god ekonomisk hushållning då de tre finansiella inte uppnås medan de kommungemensamma målområdena bedöms vara delvis uppfyllda för samtliga tre mål.

Verksamhetsmål

Verksamhetsmålen om att Håbo ska vara en attraktiv arbetsgivare, en företagervänlig kommun och en hållbar kommun uppnås alla delvis där flera stora insatser har genomförts under året för att förstärka kommunens position. Ett utvecklingsarbete pågår även för att skapa en större tydlighet i mätningen av måluppfyllelse för verksamhetsmålen. Den utvärdering av systematiken för internkontroll som genomfördes under våren har visat på ett antal utvecklingsområden, kommunstyrelsen har givit förvaltningen ett uppdrag att arbeta vidare med gjorda iakttagelser i rapporten.

Finansiella mål

Inget av de tre finansiella målen för kommunen nås enligt föreliggande redovisning. Håbo kommun har 8 nämnder inkluderat överförmyndarnämnden. Av dessa är det fyra som har ekonomiska underskott jämfört med budget. Underskotten är mer än 9-10 miljoner kronor på tre av förvaltningarna. Det är inom barn- och utbildningsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen samt inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Handlingsplaner har tagits fram i april och presenterats på nämndnivå och på kommunstyrelsen den 15 juni.

I delårsbokslutet har konkreta åtgärder tagits fram och redogjorts i rapporterna som gick upp i nämnderna i september. I samband med presentationen av remissyttrandena på budgetdagen den 20 september togs konkreta åtgärder fram för att visa vilka åtgärder nämnderna behöver ta för att rymma sin verksamhet i de inriktningsramar som kommunstyrelsen beslutat om. I remissyttrandet svarar nämnderna om deras verksamheter rymms i de inriktningsramar som kommunstyrelsen beslutat om. Handlingsplaner ska redogöras i budget- och verksamhetsplanen för 2024.

3.5 Internkontroll

Sammanfattning

Kommunen har sammanlagt 51 beslutade kontroller för 2023. Resultat för delår är enligt följande.

- 13 kontroller visar ingen avvikelse
- 13 kontroller visar en mindre avvikelse
- 8 kontroller visar en stor avvikelse
- 14 kontroller har ej genomförts
- 42 åtgärder har beslutats.

De kontroller som ej har genomförts planeras att genomföras under resterande del av året eller har identifierats som saknats förutsättningar att genomföras och har istället föranlett beslut om

åtgärder. Detaljerad redovisning för internkontrollplan finns i nämndernas respektive delårsrapportering.

Kommunstyrelsen

18 kontroller har genomförts. 9 har ej genomförts då det planeras att göras under hösten eller har konstaterats att förutsättningar för kontroll har saknats och därför har en åtgärd istället beslutats. 28 åtgärder har beslutats antingen till följd av resultat av internkontroll eller vid framtagande av internkontrollplan. En åtgärd är avklarad, medan resterande är påbörjade eller kommer påbörjas under resterande del av året.

Resultatet av 18 genomförda kontroller visar att

- 7 kontroller visar ingen avvikelse
- 8 kontroller visar en mindre avvikelse
- 3 kontroller visar en stor avvikelse
- 9 kontroller har ej genomförts

De tre som visar en stor avvikelse har samtliga rapporterats till kommunledning samt åtgärder beslutats. De gäller följande kontroller.

- Stickprovskontroll av utlagda nyheter på intranätet för att kontrollera tillgänglighet på intranätet. Föreslagen åtgärd är att den kommungemensamma webborganisationen för intranätet behöver utvecklas.
- Kontroll att utlämnande av allmänna handlingar diarieförs och lämnas ut i tid. Under den kontrollerade perioden registrerades 21 ärenden i kommunstyrelsens diarium. Svarstiden varierade mellan 30 minuter och 8 arbetsdagar. I 62% av fallen fick den som begärde att ta del av handlingar svar inom två arbetsdagar. I två fall finns inget svar registrerat. Resultatet visar att det finns behov av att lyfta medvetenheten om att begäran om att ta del av allmänna handlingar ska hanteras skyndsamt. En åtgärd i form av en utbildning kring betydelsen av diarieföring samt rutiner kring rutiner för handläggning av begäranden att ta del av allmänna handlingar har därför påbörjats.
- Kontroll att delegationsbeslut rapporteras till nästkommande nämnd. I 37 av 60 fall har besluten anmälts till kommunstyrelsens sammanträde. I 23 fall har det inte gjorts på ett korrekt vis vilket potentiellt kan vara allvarligt då besvärstiden för enstaka beslut inte börjar löpa om de inte anmäls. Det har beslutats om analys av orsaker och att berörda beslutsfattare ska meddelas om de påträffade felen och en särskild analys ska göras av varför det är så många fall som inte har anmälts.

Bygg - och miljönämnden

Internkontrollplan innehåller 6 kontroller.

- 4 kontroller visar ingen avvikelse
- 2 kontroller är inte utförda
- 3 åtgärder har beslutats

Kultur - och fritidsnämnden

Internkontrollplan innehåller 5 kontroller.

- 1 kontroll visar ingen avvikelse
- 1 kontroll visar en mindre avvikelse
- 3 kontroller är ej utförda
- 5 åtgärder har beslutats
-

Barn - och utbildningsnämnden

Internkontrollplan innehåller 4 kontroller.

- 1 kontroll visar ingen avvikelse
- 2 kontroller visar en mindre avvikelse
- 1 kontroll visar en stor avvikelse
- 6 åtgärder har beslutats

Kontroll som visar stor avvikelse är månadsuppföljning av personalkostnadsavvikelse. Nämnden har beslutat om två kostnadsreducerande åtgärder enligt plan.

Socialnämnden

Internkontrollplan innehåller 5 kontroller.

- 2 kontroller visar en mindre avvikelse
- 2 kontroller visar en stor avvikelse

De två kontroller som visar en stor avvikelse är följande.

- Genomgång av verksamheters avvikelserapportering och hantering

Den sammantagna bedömningen är att kontrollen visar på en stor avvikelse, detta trots att flera verksamheter uppvisar mycket tillfredställande resultat. Bedömningen grundar sig i att avvikelshantering överlag inte uppnår den kvalitet som måste upprätthållas enligt gällande bestämmelser samt riktlinje och rutin. Det är fler verksamheter med utmaningar och utvecklingsområden än verksamheter som har adekvat avvikelshantering. En medveten och utvecklande verksamhet bedöms kunna identifiera och arbeta systematiskt med avvikelser. De verksamheter som inte har rapporterat några avvikelser har därför i sammanhanget bedömts utgöra en brist med hänsyn till verksamhetsområdet och arbetets karaktär.

- Översyn arkiv- och dokumenthantering inom nämndens verksamheter

Utifrån de identifierade brister som kontrollen visar samt dess omfattning bedöms utfallet visa på stor avvikelse. Den sammantagna bedömningen, trots flertal positiva aspekter, blir stor avvikelse utifrån bristande följsamhet till de bestämmelser och råd som framgår i föreskrifter, gallringsråd, reglemente för arkivvård samt förvaltningens egen riktlinje.

Vård - och omsorgsnämnden

Internkontrollplan innehåller 4 kontroller.

- Samtliga 4 kontroller visar en stor avvikelse

De fyra kontrollerna är enligt följande.

- Stickprov i individärenden inom nämndens verksamhetsområde (Utförare)

Verksamheternas lagstadgade skyldighet gällande social dokumentation enligt SOSFS efterlevs inte fullt ut. Några verksamheter inom avdelningen för äldreomsorg och sjukvård i hemmet påvisar tillfredställande resultat, i övrigt har enheterna samt avdelningen för hemtjänst fortsatt ett utvecklingsarbete avseende dokumentation (social dokumentation såväl som gfp). Kontrollen bedöms därför på totalen visa på stor avvikelse. Det ska här tilläggas att resultaten i jämförelse med utfall tidigare år, 2021 samt 2022 visar på markanta skillnader överlag i och med att det finns upprättade journaler, att fler noteringar finns att ta del av i den sociala journalen samt att dagverksamheten samt 3 särskilda boenden arbetat mycket tillfredställande med genomförandeplaner i sin helhet inom avdelningen för äldreomsorg och sjukvård i hemmet. De stora utmaningarna inom hemtjänsten kvarstår sedan tidigare gällande dokumentation, social dokumentation såväl som genomförandeplaner.

- Kontroll av avvikelserapportering och hantering SoL/LSS

Med utgångspunkt i de brister som upptäckts i samband med kontrollen bedöms utfallet visa på stor avvikelse. Avvikelserna som framgår visar inte enbart på bristande systemvana men också på hantering av avvikelser för att undanröja brister för enskilda och i verksamheterna. Avvikelsesrapporteringen och dess hantering sker därmed inte i enlighet med gällande riktlinje och rutiner i den omfattning som behövs och bedömningen är därför att flertalet enheter inte uppnår den kvalitet som behöver upprätthållas inom nämndens verksamhet.

- Översyn arkiv- och dokumenthantering inom nämndens verksamheter

Utfall på kontroll inom biståndsenheten bedöms visa mindre avvikelse men för samtliga utförarverksamheter bedöms kontrollen visa stor avvikelse. Den sammantagna bedömningen blir därmed stor avvikelse utifrån bristande följsamhet till de bestämmelser och råd som framgår i föreskrifter, gallringsråd, reglemente för arkivvård samt förvaltningens egen riktlinje.

- Kontroll av kvalitetsaspekt delaktighet inom nämndens utförarverksamheter

För att kunna göra en bedömning och uttala sig om mönster har controller valt att inkludera de genomförandeplaner som skrivits men som i systemet inte är korrekt registrerade som upprättade. Dessa är fortfarande i lagens mening att betrakta som upprättade i och med att de distribuerats till den enskilde. Den sammantagna bedömningen är att kontrollen visar stor avvikelse. Detta med hänsyn till att merparten av genomförandeplan där delaktighet går att påvisa härleds till endast fyra enskilda verksamheter. Vid bedömning av genomförandeplanens innehåll bedöms utfallet visa på mycket bättre resultat än tidigare, i merparten av de genomförandeplan som finns att tillgå beskrivs insatsernas genomförande på ett tydligt och adekvat sätt, delmål finns beskrivna likväl som bemötande-aspekter utifrån den enskildes behov och önskemål.

Sammantaget har arbetet med genomförandeplanerna förbättrats markant och tidigare års åtgärdsplaner och utvecklingsarbete har gett god effekt. Resultaten är dock inte densamma för samtliga verksamheter utan härleds till ungefär hälften av de granskade verksamheterna, varför bedömningen görs att kontrollen sammantaget visar på stor avvikelse för gällande kontrollområde.

Lönenämnd och valnämnd

Nämndernas internkontroller är under utveckling och kommer att från och med 2024 ha en internkontrollplan enligt kommunens reglemente för internkontroll.

3.6 Delårets resultat och prognos jämfört med budget

3.6.1 Periodens resultat

Belopp inom parentes avser samma period föregående år.

Koncernen

Koncernens sammanställda resultat per 31 augusti uppgår till -32,6 (132,9) miljoner kronor, vilket är 165,5 miljoner kronor lägre än motsvarande period föregående år.

Kommunens redovisade resultat per 31 augusti är -50,3 (117,2) miljoner kronor. Det är 167,5 miljoner kronor lägre än föregående år. Håbohus ABs resultat är 15,8 (15,6) miljoner kronor och Räddningstjänsten redovisar ett resultat på -948 000 (127 000) kronor, varav Håbo kommuns andel är -332 000 kronor.

Kommunen

Kommunen redovisar ett negativt resultat per 31 augusti med -50,3 (117,2) miljoner kronor. Resultatet för perioden är därmed 167,5 miljoner kronor lägre än motsvarande period föregående år. Resultatet per den 31 augusti är periodiserat, vilket innebär att utgifter och inkomster har bokförts i rätt räkenskapsperiod enligt god redovisningssed.

Följande förändringar från samma period föregående år, påverkar resultatförsämringen:

- Nämndernas nettokostnad per 31 augusti uppgår till 1 022,0 (907,0) miljoner kronor. Det är 115,2 (62,9) miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år och en ökning med 13 (7) procent. Barn- och utbildningsnämndens nettokostnad har ökat med 47,7 miljoner kronor, 12 procents ökning. Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsförvaltning har ökat med 24,1 miljoner kronor, 30 procent. Vård- och omsorgsnämnden har ökat med 21,8 miljoner kronor, 13 procent. Socialnämnden har ökat med 17,6 miljoner kronor, 13 procent. Kommunstyrelsen inklusive övergripande verksamhet och har ökat med 2,0 miljoner kronor, 3 procent. Kultur- och fritidsnämndens nettokostnad har ökat med 1,8 miljoner kronor, 5 procent. Bygg- och miljönämndens nettokostnad är 333 000 kronor högre, 4 procent högre.
- Centrala poster för pensioner, upplupna lönekostnader, finansiell leasing, internränteintäkter är 2,1 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år.
- Resultatet från reavinster och exploatering är 64,1 miljoner kronor lägre än samma period föregående år.
- Skattenettot, det vill säga summan av intäkter från skatter, utjämningsavgifter respektive utjämningsbidrag samt generella statsbidrag, har ökat med 45,9 (60,7) miljoner kronor vilket är en ökning med 5 (7) procent.
- Finansnettot, det vill säga summan av finansiella intäkter och kostnader, är 34,1 miljoner kronor sämre än föregående år. Det orsakas av högre räntekostnader för långfristiga lån, högre finansiella kostnader för pensioner samt ändrad redovisning av finansiell leasing.

När engångsintäkter i form av realisationsvinster och exploatering räknas bort från resultatet, är periodens resultat -52,1 (51,3) miljoner kronor sämre än samma period föregående år.

3.6.2 Prognos för årets resultat

Koncernen

Kommunens resultat prognostiseras till -75,5 miljoner kronor till årets slut. Håbohus ABs resultat prognostiseras till 14,0 miljoner kronor till årets slut. Räddningstjänstförbundets resultat prognostiseras till -2,9 miljoner kronor till årets slut, varav 49 000 kronor avser Håbo kommuns del. Förbundet ska enligt huvudregeln återställa det negativa resultatet på -50 000 från 2020 under 2023 vilket nu inte kommer att ske.

Prognos för koncernens sammanställda resultat har inte upprättats.

Kommunen

Mkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos helår 2023	Avvikelse budget/prognos
Nämndernas nettokostnad	-1 417,6	-1 420,3	-1 497,8	-77,5
Taxefinansierad verksamhet VA/Avfall	-0,4	0,0	-6,5	-6,5
Pensioner, upplupna lönekostnader, övr gemensamma kostnader och intäkter	-1,7	-15,1	-4,8	10,4
Reavinster och exploatering	68,1	0,0	41,6	41,6
Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	1 414,9	1 477,4	1 480,2	2,8
Finansnetto	-8,1	-41,1	-53,1	-12,0
Årets resultat	55,1	0,8	-40,4	-41,2
Avgår reavinster och exploatering	-68,1	0,0	-41,6	-41,6
Avgår VA-verksamhet	0,0	0,0	6,5	6,5
Årets resultat exklusive realisationsvinster och exploatering	-12,9	0,8	-75,5	-76,4
<i>Årets resultat exklusive realisationsvinster och exploatering, som andel av skattenetto</i>	<i>-0,9 %</i>	<i>0,1 %</i>	<i>-5,1 %</i>	

Prognosen för årets resultat är -40,4 miljoner kronor jämfört med budgeterat resultat på 0,8 miljoner kronor. Föregående år var resultatet 55,1 miljoner kronor.

Engångsintäkter från reavinster och exploatering ingår i prognostiserat resultat med 41,6 miljoner kronor.

Resultatet innebär att det lagstadgade balanskravet kan uppfyllas endast om förbättring sker med 40,4 miljoner kronor till årets slut.

Årets resultat exklusive realisationsvinster och exploatering

Årets resultat prognostiseras till -75,5 miljoner kronor exklusive engångsintäkter i form av realisationsvinster och exploatering. Föregående år var resultatet -12,9 miljoner kronor.

Kommunens finansiella mål, är ett resultat motsvarande 2 procent av skatte- och statsbidragsintäkterna exklusive engångsintäkter i form av realisationsvinster och exploatering. I budget för 2023 anges resultatet till 0,1 procent.

Prognosen är därmed 76,4 miljoner kronor sämre än det budgeterade överskottet.

Nämndernas nettokostnader

Nämnderna prognostiserar nettokostnader för den skattefinansierade verksamheten till sammanlagt 77,5 miljoner kronor högre än budget. Det är sammanlagt 5,5 procent högre än budget.

Prognosen för helåret är baserad på nämndernas bedömningar om intäkts- och kostnadsutvecklingen under årets fyra sista månader.

Se avsnittet Nämndernas avvikelser från budget.

Taxefinansierad verksamhet

De taxefinansierade verksamheterna VA och avfall prognostiserar totalt 6,5 miljoner kronor sämre resultat än budgeterat.

Se avsnittet Nämndernas avvikelser från budget

Pensioner, upplupna lönekostnader, gemensamma kostnader och intäkter

Centrala poster för pensioner, upplupna lönekostnader, avskrivning av finansiell leasing samt intäkter från verksamheternas internränta redovisas här. Prognosen är 10,4 miljoner kronor lägre än budgeterat. Framst beror det på förväntat ökade internränteintäkter med 8,4 miljoner kronor. Det beror i sin tur på att räntenivån är högre än tidigare förväntat vilket påverkar de taxefinansierade verksamheterna, VA och avfall, som debiteras kommunens genomsnittliga låneränta. De taxefinansierade debiteras även för bundet kapital i pågående investeringar från och med år 2023.

Nedan redovisas de sammanlagda kostnaderna för pensioner, vilka redovisas dels på nämnderna i form av PO-pålägg dels som central pensionskostnad och finansiella kostnader. Årets totala kostnad för pensionerna beräknas till 127,8 miljoner kronor, vilket är 46,8 miljoner kronor högre än år 2022. Jämfört med budget är kostnaderna nu 11,5 miljoner kronor högre, vilket är hänsyn taget till i prognos.

Total pensionskostnad, mkr	Budget 2023	Bokslut 2022	Prognos 2023	Avvikelse budget/ prognos 2023	Ökning från år 2022
Förändring av pens. avsättning	12,9	9,4	16,2	3,3	6,7
Pensionsutbetalningar	20,4	18,9	20,6	0,3	1,7
Premier	47,0	33,8	52,2	5,2	18,4
Finansiell kostnad	13,4	3,1	13,9	0,5	10,9
Löneskatt	22,7	15,8	25,0	2,2	9,1
Summa kostnader	116,4	81,1	127,8	11,5	46,8

Realisationsvinster och exploatering

Intäkter från realisationsvinster från fastighetsförsäljningar samt från exploateringsverksamheten beräknas påverka årets resultat positivt med 41,6 miljoner kronor till årets slut. Prognosen består av:

- 24,2 miljoner kronor exploateringsersättning från Tvåhusexploatörerna som ersättning för kommunens anlagda infrastruktur i området.
- 20,4 miljoner kronor i värde av övertagna gatuanläggningar i Björkvallen och Viby äng E:2,
- 3,3 miljoner kronor avgår för kostnader för exploateringsverksamheten.
- 300 000 kronor i realisationsvinst för en mindre markförsäljning.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag är totalt 2,8 miljoner kronor högre än budgeterat. Den lägre befolkningsökningen ger lägre intäkter men det kompenseras av att SKR räknar med högre skatteunderlagsutveckling än när budgeten lades.

Staten tillför kommunerna i ökande grad bidrag som har en avsedd användning men där ingen återbetalning krävs om bidraget inte används. Bidraget klassificeras därmed som generellt och

kommunen beslutar om användningen. Nedan redovisas de statsbidrag som erhållits samt användning:

Generella statsbidrag	Användning	Belopp 2023, mkr
Prestationsbaserat sjuksköterskor, del 1	Tillförts vård- och omsorgsnämnd i budgetram	0,7
Prestationsbaserat sjuksköterskor, del 2	Tillförts vård- och omsorgsnämnd i budgetram	0,2
Tillfälligt stöd m a a krig i Ukraina		0,8
Utökad verksamhetsförlagd utbildning VFU	Förslag tilläggsbudget till vård- och omsorgsnämnd	1,1
Summa		2,7

Finansnetto

Finansnettot prognostiseras till 12 miljoner kronor sämre än budget.

Finansnettot påverkas av rekommendation från RKR angående redovisningen av leasingavtal. Den redovisningsmässiga innebörden av att leasa en tillgång kan vara densamma som om tillgången hade finansierats genom lån. För att uppnå en neutral redovisning, oavsett finansieringsform, ska därför leasingavtal som uppfyller vissa villkor tas upp som tillgång och motsvarande skuld i balansräkningen. Leasingavtalen avser bland annat boenden på Västerhagsvägen och Vallvägen.

Denna redovisning har gjorts i resultaträkningen år 2023 där flera delar påverkas och netto innebär det en ökad kostnad om 3,3 miljoner kronor. Hyreskostnaden inom verksamhetens kostnader minskar med 12,9 miljoner, samtidigt ökar avskrivningarna inom verksamhetens kostnader med 8,3 miljoner kronor och den finansiella kostnaden inom finansnetto ökar med 6,9 miljoner kronor.

Räntekostnader för kommunens långfristiga skulder, beräknas till 4,3 miljoner kronor högre än budget, som följd av den ökande räntenivån. Prognosen är beräknad enligt aktuell marknadsdata från Kommuninvest och förändring kan ske. Både nyupplåning och refinansiering kommer att ske under resten av året vilket kan öka kostnaderna.

3.6.3 Nämndernas avvikelse från budget

Nämnder/styrelse, mkr	Bokslut 2022	Prognos delårsrapport mars 2023	Prognos ekonomiuppföljning maj	Prognos delårsrapport aug 2023
Kommunstyrelse och övergripande verksamheter	-1,8	3,2	3,0	2,9
Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsförvaltning	-20,8	4,1	-7,1	-8,9
Kultur- och fritidsnämnd	2,2	1,2	1,3	2,2
Socialnämnd	-6,3	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnd	-0,7	0,0	0,0	-1,0
Barn- och utbildningsnämnd	-25,7	-26,2	-22,9	-37,5
Vård- och omsorgsnämnd	-19,6	-14,5	-24,9	-35,3
Överförmyndarnämnd	0,1	0,0	0,1	0,1
Summa skattefinansierad verksamhet	-72,6	-32,2	-50,5	-77,5
Avfallsverksamhet	-0,4	0,0	0,0	0,0
VA-verksamhet	0,0	-5,1	-5,2	-6,5
Summa	-73,0	-37,3	-55,7	-84,0

Totalt prognostiserar nämnderna 77,5 miljoner kronor i underskott till årets slut exklusive den taxefinansierade verksamheten.

Utvecklingen under året har varit att prognosen försämrats successivt totalt sett och för flera nämnder. Prognosen i delårsuppföljningen per mars var -32,2 miljoner och ekonomiuppföljningen per maj visade en prognos om -52,2 miljoner kronor till årets slut.

Kommunstyrelsen har med anledning av de prognostiserade underskotten inom flera nämnder, haft fokus på att arbeta för en ekonomi i balans, med kommunstyrelsens uppsiktsplikt som grund, enligt nedan:

Kommunstyrelsen beslutade 2022-11-28 (KS§323 dnr 2022/01600) att nämnderna ska inkomma med en handlingsplan, redovisa handlingsplanen och dess effekt till kommunstyrelsen. Handlingsplanen ingick i nämndernas rapport för delårsuppföljning för mars och dessa redovisades därmed till kommunstyrelsen i samband med delårsuppföljningen.

Kommunstyrelsen beslutade 31 maj, vid behandlingen av delårsuppföljning för mars, att föreslå kommunfullmäktige att uppdra till berörda nämnder att vidta åtgärder för att hålla driftbudgetramen och att rapportering skulle ske i delårsrapport augusti 2023.

Vid kommunstyrelsens möte den 15 juni (dnr 2023/00654) presenterades samtliga nämnders handlingsplaner och kommunstyrelsen beslutade att uppdra till nämnderna att redovisa åtgärder för en budget i balans i enlighet med handlingsplan vid kommunstyrelsens sammanträde den 24 oktober 2023 samt att uppmana samhällsbyggnadsförvaltningen till fortsatt arbete för en budget i balans.

I delårsrapporten har konkreta åtgärder tagits fram och redogjorts för i rapporterna till nämnderna i september. I samband med presentationen av remissyttrandena på budgetdagen den 20 september togs konkreta åtgärder fram för att visa vilka åtgärder nämnderna behöver ta för att rymma sin verksamhet i de inriktningsramar som kommunstyrelsen beslutat om. I remissyttrandet svarar nämnderna om deras verksamheter rymms i de inriktningsramar som kommunstyrelsen beslutat om. Handlingsplaner ska redogöras för även i budget- och verksamhetsplanen för 2024.

Avvikelser och åtgärder

Kommunstyrelse inklusive övergripande verksamheter

Kommunstyrelsen redovisar nu för samtliga verksamheter ett totalt prognostiserat underskott med 6,0 miljoner kronor till årets slut. Samhällsbyggnadsförvaltningens andel är underskott med 8,9 miljoner kronor och övriga kommunstyrelsedelar är ett överskott med 2,9 miljoner kronor

Inom samhällsbyggnadsförvaltningen är det främst fastighetsavdelningen och på förvaltningsövergripande verksamhet som underskotten finns.

Fastighetsavdelningen prognostiserar underskott om 8,3 miljoner kronor:

- 3,5 miljoner kronor skötsel och underhåll. Det är främst en stor vattenskada på Gransäterskolan som medför högre kostnader än budgeterat, men även kostnaden för skadegörelse på andra objekt.
- 3,3 miljoner kronor, indexuppräknning av inhyrda lokaler
- 800 000 kronor mediaförsörjning. Ökade energipriser kompenseras av utbetalt energistöd 4,7 miljoner kronor
- 800 000 kronor gårdsanläggningar. Det är främst snöröjningen i mars som är orsaken.

Förvaltningsövergripande verksamhet, underskott 2,3 miljoner kronor har ökade personalkostnader som följd av att personalen arbetar i mindre grad i investerings- och exploateringsprojekt samt personalavvecklingskostnader.

Osäkerhetsfaktorer som är kopplade till den samhällsekonomiska utvecklingen och världsläget, gäller fortfarande: elpriser, priser för livsmedel, hygienpapper och lokalvårdsprodukter förutom verksamhetsmässiga orsaker som vinterväghållning och omfattning av projektarbete.

Kommunledningsförvaltningens överskott om 2,9 miljoner kronor uppstår främst som följd av att budgeten för styrning och ledning inte används fullt ut förrän år 2024 och personalvakanser har funnits under året. Rekrytering har skett restriktivt för att minska det totala underskottet.

Redovisade åtgärder

Arbete har pågått med handlingsplaner under året inom samhällsbyggnadsförvaltningen och vidtagna åtgärder i form av vakanshållning motsvarande cirka 2,4 miljoner har bidragit till att hålla nere prognosen. Åtgärder vidtas inom samtliga verksamheter såsom energibesparing och inköpsrestriktivitet. Ökade kostnader under året medför att förvaltningen nu fördjupar översynen av grunduppdraget, hur verksamheten är organiserad samt arbetsprocesser.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden lämnar en prognos med 2,2 miljoner kronor i överskott jämfört med budget. Överskottet beror på att två vakanser inte tillsatts och ett tidigare avslut av vikariat.

Bygg- och miljönämnden

Nämndens prognos är ett underskott till årets slut med 1,0 miljon kronor. Lägre intäkter som följd av mindre byggnation balanseras till viss del med minskad personalstyrka. Bostadsanpassningsbidrag bidrar till underskottet med 550 000 kronor som följd av ärenden angående hissinstallationer.

Redovisade åtgärder

Personalminskande åtgärder har vidtagits och ingår i prognosen. Arbete pågår med ytterligare åtgärder.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens prognos för 2023 visar på ett underskott med 37,5 miljoner kronor till årets slut. Jämfört med delårsrapporten i mars är det en försämring med 9 miljoner kronor

Underskottet återfinns främst inom grundskola med 17 miljoner kronor där analys visar att det är för få elever i varje klass och ett ökat behov av särskilt stöd för eleverna. Även förskoleklassverksamheten visar underskott, med 7,0 miljoner kronor, där bemanningen inte anpassats.

Förskolan prognostiseras med 7,5 miljoner kronor i underskott som följd av färre barn i åldern 1-5 år. Fler vikarier samt ökat antal barn i behov av särskilt stöd redovisas också som orsak.

Gymnasieskolan är en annan verksamhet som redovisar underskott, med 8,9 miljoner kronor beroende på ökade interkommunala kostnader för elever i skolor utanför kommunen.

Redovisade åtgärder

En handlingsplan med effektiviseringar på sammanlagt 50 miljoner kronor har tagits fram och fastställts som underlag för vidare arbete i nämnden. Förvaltningen har utifrån fastställd handlingsplan räknat med att effektiviseringar som verkställs under 2023 beräknade till 25 miljoner kronor delvis får effekt under 2023. Effekten i kronor för de effektiviseringar som inte är medräknade i prognosen beror på när beslut kan fattas om respektive åtgärd. För att lyckas balansera hela underskottet krävs en större förändring av skolstrukturen inom grundskola och på sikt också förskola. Förvaltningen arbetar för att ha hela ekonomin i balans 2024-2025.

Socialnämnden

Socialnämnden lämnar en prognos per augusti i balans med budget. Underskott för främst placeringar av barn, unga och vuxna samt inhyrd personal kompenseras till viss del av överskott på grund av senarelagd start av LSS-boenden, lägre kostnader för ekonomiskt bistånd och högre ersättningar från Migrationsverket än kostnader. Ett antal åtgärder är med i prognosen med effekt under 2023 för att ha en budget i balans.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden prognostiserar ett underskott med 35,3 miljoner kronor till årets slut.

Hemtjänsten prognostiserar underskott på cirka 20 miljoner kronor vilket är relaterat till stora problem kopplat till bemanning och utplanerad tid inom hemtjänsten. Antal beviljade timmar kontra antal personaltimmar har för stor differens och förvaltningen utreder hur stor grundbemanningen ska vara. Underskott prognostiseras även för särskilt boende med 5,7 miljoner, dels beroende på ökat antal köpta platser för särskilt boende dels för ökade personalkostnader inom egen regi. Korttidsboende visar underskott med 6,2 miljoner kronor. Antalet köpta platser är relaterat till försenade byggnationer, underdimensionerat antal korttidsplatser samt ökad demografi.

Schemaändringen 11-timmars dygnsvila kommer att påverka ekonomin med viss ökad bemanning inom SÄBO och hemtjänst. Ökade kostnader väntas även på grund ytterligare en schemajustering med hänsyn till 47-timmarsvilan. Kostnadsökningen blir mer tydlig när nya scheman startar 1 oktober 2023.

Redovisade åtgärder

Handlingsplan med åtgärder beslutades i maj i vård- och omsorgsnämnden. Justering av avgifter, en del av handlingsplanen, behandlas i kommunfullmäktige i oktober. Planerade åtgärder har tagits fram med en effekt om 15 miljoner kronor för 2023 och 27 miljoner kronor

för 2024. I samband med återrapportering från PWC gällande genomlysning av hemtjänsten tas ytterligare åtgärdsplaner fram. Planerade åtgärder med effekt 2023 har försenats på grund av försenade beslut på kommunfullmäktige och svårt läge inom hemtjänsten vilket har gjort att det inte gått att genomföra vissa planerade åtgärder samt svårt att prognostisera kostnad för nya arbetstidslagar. Enligt redovisning väntas 1,5 miljoner kronor i effekter år 2023 och 24,7 miljoner kronor 2024.

Taxefinansierad verksamhet

VA-verksamheten prognostiseras med 6,5 miljoner i underskott. VA-fonden beräknas därmed uppgå till -20,4 miljoner kronor, vilket måste återställas. Årets underskott beror främst på lägre intäkter från brukningsavgifter med 3,9 miljoner kronor, vilket delvis kompenseras med tillfällig intäkt från elstöd. Andra orsaker är högre kapitalkostnader på grund av höjd räntenivå och att mindre personaltid redovisas på investeringar.

Avfallsverksamheten prognostiserar prognos enligt budget.

Redovisade åtgärder

Ny översyn av VA-taxan för en längre tidsperiod arbetas fram avseende 2024 och framåt och kommer därmed inte få något genomslag för 2023.

Ytterligare information finns i nämndernas delårsrapporter i avsnittet Driftredovisning.

3.6.4 Investeringar

Investeringsbudget

Årets investeringsbudget uppgår till 403,7 (föregående år 548,6) miljoner kronor exklusive exploateringsinvesteringarna. I budgeten ingår överförda budgetmedel som inte förbrukades föregående år, med 94,1 miljoner kronor. I samband med delårsuppföljningen per mars beslutade kommunfullmäktige att minska årets investeringsbudget med sammanlagt 181,5 miljoner kronor. Minskat behov samt det ekonomiska läget innebar att ett antal investeringar prioriterades ner för år 2023 och att nämnder får återkomma med investeringsbehov i budgetprocessen inför år 2024. Kommunfullmäktige beslutade även att dra tillbaka totalbudgeten för projekten 1122 Utbyggnad Slottsskolan 85,0 miljoner kronor och 1278 Ny VA-försörjning Skokloster 14,0 miljoner kronor.

Förbrukning under perioden

Per 31 augusti har 205,8 (248,1) miljoner kronor investerats i inventarier, fastigheter och anläggningar exklusive investeringar i exploateringsprojekt. Det innebär att 51 procent av årsbudgeten 403,7 miljoner kronor har förbrukats.

Prognos och avvikelser för året och totalt

Nämnderna prognostiserar att 386,5 miljoner kronor kommer att investeras under året, cirka 96 procent av budgeten. Det innebär att netto 17,3 miljoner kronor, inte beräknas förbrukas under året, varav 3,9 miljoner kronor avser övriga investeringar. VA-verksamheten prognostiserar att överskrida sin budget för övriga investeringar med cirka 700 000 kronor och behöver vidta åtgärder för att minska investeringarna till beslutad ram. Övriga nämnder prognostiserar att hålla sig inom budgetramen eller lämna överskott.

Kommunen har 29 större projekt, över 5 miljoner kronor, som är pågående i olika faser. Projekten har beslutad totalbudget från kommunfullmäktige om 2 407 miljoner kronor.

Avvikelser i stora skattefinansierade projekt

Följande större skattefinansierade projekt prognostiseras med väsentliga underskott, det vill säga mer än 5 procent eller minst 2,5 miljoner kronor, enligt nedan

- 1102 LSS-boende Dalvägen totalbudget 20,3 miljoner kronor, prognos 27 miljoner

kronor. Avvikelse 6,7 miljoner kronor (33 procent). Fördyringen i projektet beror på tillkommande komponenter som inte ingick i ursprunglig beräkning. Projektet befinner sig i slutfas, det finns inga fler åtgärder att vidta för att komma i balans.

- 1103 LSS-boende Viby, totalbudget 19,8 miljoner kronor, prognos 21,8 miljoner kronor. Avvikelse 2 miljoner kronor (10 procent). Fördyringen i projektet beror till stor del på markförhållanden. Projektet är i slutfas och planeras med start i november.
- 1104 Ny simhall, totalbudget 204,5 miljoner kronor, prognos 235,4 miljoner kronor, avvikelse 30,9 miljoner kronor (15 procent). Den kraftiga kostnadsökningen är en följd av omvärldsläget och dess konsekvenser på kostnadsutvecklingen. Kostnadsökningen aviserades i kultur- och fritidsnämnd 28 februari och i kommunstyrelsen 15 mars. Rapportering från uppdraget om extern granskare skedde på kommunstyrelsens möte den 15 juni. Kultur- och fritidsnämndens begäran om utökad investeringsbudget till en totalbudget om 233,6 miljoner kronor behandlas av KF i oktober. Totala prognosen uppgår nu till 235,4 miljoner kronor, 1,8 miljoner kronor över den äskade totalbudgeten, eftersom kostnadsökningar i material och utförande uppstått, inga fler åtgärder finns för att komma i balans. Projektet ska vara färdigställt kvartal 2 år 2024. Den ökade lokalhyran är hänsyn tagen till i budget 2024.
- 1106 (P) Äldreboende Åsen, totalbudget 121,0 miljoner kronor, prognos 168,0 miljoner kronor, avvikelse 29,0 miljoner kronor. Behov av äldreboendet har aktualiserats och investering behöver startas. Förslag om tilläggsbudget förbereds av vård- och omsorgsnämnden. Den högre utgiften kommer att innebära högre bostadshyra för de boende och högre lokalhyra för kommunens del av lokalerna.
- 1184 Futurum om- och tillbyggnad, totalbudget 195,0 miljoner kronor, prognos 200 miljoner kronor, avvikelse 5 miljoner kronor (3 procent). Oförutsedd avtalshävning på grund av lag- och avtalsbrott av entreprenören orsakar högre investeringsutgift. Prognosen är mycket osäker till följd av rådande läge. Juridisk hjälp har tagits in för att säkerställa det ekonomiska följderna av tidigare entreprenör. Ny upphandling är genomförd och tilldelning sker inom kort.
- 1188 Ängsbackens förskola, totalbudget 48,0 miljoner kronor, prognos 53,1 miljoner kronor, avvikelse 5,1 miljoner kronor (11 procent) Underskottet beror på dyrare byggherrekostnader. Projektet befinner sig i slutfas och det finns inga fler åtgärder att vidta för att komma i balans.
- 1640 Resecentrum, totalbudget 84,4 miljoner kronor, prognos 101,0 miljoner kronor, avvikelse 16,6 miljoner kronor (20 procent), Underskottet för Resecentrum beror på tillkommande kostnader för skärmtak, försenad inkoppling av fjärrvärme, effekter av pandemin med försenade leveranser, onormala prisökningar och materialbrist, ändrings- och tilläggsarbeten samt kraftig ökning av index mellan åren 2018-2022. Projektet befinner sig i slutfas, inga fler åtgärder finns för att komma i balans.

Avvikelser i stora taxefinansierade projekt

För taxefinansierade verksamheten prognostiseras projektet 1267 Bålsta tätort ledningar med 25,7 miljoner kronor i underskott. Det är fördyringar på grund av ändrade metodval som beror på markförhållandena samt åtgärder för att minimera trafikstörningar. Även omvärldspåverkan har fördyrat projektet med cirka 4 miljoner kronor. Projekt 1271 Bålsta Redundans prognostiseras med 25,7 miljoner kronor i överskott och separat ärende planeras om omfördelning av investeringsbudget till 1267 Bålsta tätort ledningar.

Se även Investeringsredovisningen i avsnitt 10 samt nämndernas delårsrapporter för mer information.

Exploateringsinvesteringar

Förutom ordinarie investeringar genomförs investeringar via exploateringsverksamheten. Per 31 augusti uppgår investeringar i anläggningar till 43,4 (23,5) miljoner kronor, exklusive

ökning av omsättningstillgångar i form av exploateringsmark som ska säljas.

Prognosen är att investeringarna uppgår till 98,4 miljoner kronor vid årets slut. De största investeringarna för året beräknas vara uppförande av anläggningar i Bålsta C steg 1 och 2 55,1 miljoner kronor och Tvåhusplanen 13,5 miljoner kronor samt övertagande av anläggningar i Björkvallen 9,1 miljoner kronor och Viby Äng E:2 13,0 miljoner kronor

Omsättningstillgångarna har minskat med 85 000 (ökat med 14,1 miljoner) kronor under perioden och prognosen är en minskning med 173 000 kronor till årets slut.

Varje exploateringsprojekt behandlas i kommunstyrelsen där en projektbudget ingår i underlaget, se avsnittet Exploateringsredovisning för mer information om projekten.

3.6.5 Finansnetto, räntekostnader och upplåning

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyn anger ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten inom koncernen ska bedrivas. Med finansverksamhet avses likviditetshantering, finansiering, riskhantering och intern kontroll. Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, marginalrisk och operativa risker.

De senaste två åren har varit omvälvande med geopolitisk oro, stigande inflation, sämre tillväxtutsikter i kombination med en kraftig åtstramning i form av högre räntor och avveckling av andra stimulanser. Inte bara marknadsräntorna har stigit kraftigt på kort tid utan även priset på pengar, kreditmarginalerna, vilket även fått en påverkan på kommunkoncernens upplåningskostnader.

Marknaden förväntar sig att vi under hösten når räntetoppen för denna gång men att det kan dröja fram till hösten 2024 innan vi ser den första räntesänkningen. Riksbanken förväntas sedan fortsätta att sänka räntan under 2025, med ca 1 % från toppen.

Med anledning av det förändrade makroekonomiska läget pågår ett arbete med att revidera finanspolicyn för att vara säkerställa att ramar och riktlinjer är anpassade för en mer osäker omvärld.

Finansnetto

Kommunens finansnetto, det vill säga summan av finansiella intäkter och kostnader, är 34,1 miljoner kronor sämre än föregående år. Koncernens finansnetto är 26,4 miljoner kronor sämre än föregående år. Det orsakas av högre räntekostnader för långfristiga lån, högre finansiella kostnader för pensioner samt ändrad redovisning av finansiell leasing.

Räntekostnader och ränterisk

Per den 31 augusti 2023 uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder samt nettoskuld till 2 300 (2 135) miljoner kronor. Den totala genomsnittsräntan för koncernens räntebärande nettoskuld uppgår till 2,34 (0,84) procent.

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 1 371 (1 207) miljoner kronor per den 31 augusti 2023. Den totala genomsnittsräntan för kommunens långfristiga skulder uppgår till 2,62 (0,93) procent.

Upplåningen inom den kommunala koncernen löper både med fast och rörlig ränta. Ränteswappar används för att hantera ränterisken och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen. Per balansdagen hade den kommunala koncernen utestående ränteswappar med ett sammanlagt nominellt belopp om 695 (670) miljoner kronor.

Per den 31 augusti 2023 uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden för den kommunala koncernens upplåning till 0,64 (0,74) år exklusive ränteswappar. Med beaktande av ränteswappar uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden till 2,05 (2,0) år. Den genomsnittliga räntebindningstiden för kommunens upplåning uppgick till 0,95 (1,12) år

exklusive ränteswappar och 1,70 (1,60) år med beaktande av ränteswappar.

Syftet med ränteswappar är att begränsa exponeringen mot risken i rörlig ränta. Genom ränteswapparna betalar kommunen en fast ränta och erhåller tre månaders Stibor. Att delvis ta bort denna risk överensstämmer med kommunens målsättning om en jämn och stabil räntekostnad över tid.

Upplåning och finansieringsrisk

Koncernen har under 2023 upptagit nya lån om 165 miljoner kronor.

Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om ramar för långfristig upplåning i form av ramar för nyupplåning och omsättning av lån som ska gälla för det kommande budgetåret. Den övergripande målsättningen för kommunens skuldförvaltning är att säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt och att inom finanspolicyns ramar och riktlinjer minimera kommunens räntekostnader.

Enligt finanspolicyn ska kapitalbindningen i låneportföljen spridas över tid för att minska finansieringsrisken. Det finns ingen längsta bindningstid angiven, däremot är det önskvärt att maximalt 20 procent av låneskulden får förfalla varje enskilt kalenderår.

Kommunen skall ha tillgångar i kassa och bank som motsvarar en betalningsberedskap om minst 30 betalningsdagar samt tillgängliga likvida medel som motsvarar en betalningsberedskap om minst 60 betalningsdagar.

Per den 31 augusti 2023 uppgick tillgängliga likvida medel i kommunen till 11,9 (38,6) miljoner kronor och tillgängliga outnyttjade krediter till 150 (150) miljoner kronor: totalt 161,9 (188,6) miljoner kronor.

Ekonomisk ställning

	Koncern 31/8 2023	Koncern 31/8 2022	Koncern 31/12 2022 kopia	Kommun 31/8 2023	Kommun 31/8 2022	Kommun 31/12 2022 kopia
Soliditet	26 %	32 %	28 %	27 %	34 %	30 %
Soliditet inklusive pensionsförpliktelser	20 %	24 %	22 %	18 %	24 %	21 %

4 Balanskravsresultat

Håbo kommuns resultatutjämningsreserv uppgår till 14,7 miljoner kronor.

Av kommunens riktlinjer framgår att reservering till resultatutjämningsfonden får göras, om kommunens finansiella mål är uppnådda med ett belopp som motsvarar den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Detta eftersom kommunen har långfristiga skulder i form av lån från externa kreditinstitutioner och ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser som redovisas utanför balansräkning som kan belasta kommunens resultat i framtiden.

Dessutom krävs att överskottet överstigande två procent, enligt ovan i kommunens resultaträkning, inte används likviditetsmässigt till att finansiera årets investeringar.

Detta betyder att kommunen inte kan använda sig av resultatutjämningsreserven 2023, däremot kan den användas för budgeten 2024.

Kommunfullmäktige beslutade 2019-02-25 §8 att anta lokala riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv 2019-02-25 §8.

De lokala riktlinjerna som kommunfullmäktige beslutade om har sin utgångspunkt i kommunens ekonomiska ställning, vilka faktorer som främst påverkar verksamhet och ekonomi i framtiden samt en bedömning av faktorernas betydelse och påverkbarhet. Det kan exempelvis vara planerade investeringar, låneskulder och det totala pensionsåtagandets påverkan på resultat och ställning.

Under 2024 är rikets underliggande nominella skatteunderlagsutveckling lägre än ett tioårigt genomsnitt och det innebär att det är möjligt att använda RUR nästa år.

Årets balanskravsresultat

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultatet redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Årets resultat beräknas uppgå till -40,4 miljoner kronor vid årets slut.

Årets prognostiserade resultat enligt resultaträkningen, mkr	-40,4
Avgår samtliga realisationsvinster	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-40,4
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	
Användning av medel från resultatsutjämningsreserv	
Balanskravsresultat	-40,4

5 Förväntad utveckling

Sammanfattning förväntad utveckling

Sveriges kommuner och regioner står inför nya utmaningar med hög inflation och lågkonjunktur. Svensk ekonomi beskrivs vara i lågkonjunktur 2023 - 2025. Hushållens konsumtion och investeringar minskar, särskilt bostadsinvesteringar.

Arbetsmarknaden har hittills utvecklats starkt trots vikande efterfrågan vilket kommunen kan se genom analys på försörjningsstödet som har ett överskott 2023. Framöver väntas läget på arbetsmarknaden gradvis försämrats under 2024.

Det finns fortsatt en stor osäkerhet i prognosen framåt där flera faktorer kan bidra till att den ekonomiska utvecklingen blir antingen starkare eller svagare än väntat.

Skatteunderlaget växer under perioden 2023 - 2026 men trots den goda nominella utvecklingen faller köpkraften vilket beror på att priser och löner stiger.

Kommunens kostnader för pensioner och räntor ökar och bidrar till den tuffa ekonomiska situationen. Ökningen för pensionskostnaderna beror på ett nytt pensionsavtal och prisbasbeloppets förändring vilket innebär högre pensionsutbetalningar på grund av inflationen.

Räntorna har ökat under hela 2023 i omgångar. Idag ligger snitträntan på cirka 3,5% i Håbo kommun. Här behöver kommunen ha en beredskap för högre räntenivåer eftersom det blir nyupplåningar vid nya investeringar samt omläggningar av lån.

Kommuner och regioner uppmanas att vidta åtgärder i form av effektiviseringar och besparingar. Det kommer att behövas framöver.

Det blir fortsatt viktigt att samverka mellan förvaltningar, andra kommuner och regioner samt externa parter.

Ledning och styrning

Det finns ett stort behov av att skapa rätt förutsättningar för att kommunstyrelsen ska kunna leda, styra, följa upp och kontrollera verksamheterna. Det är en helt ny ledning i Håbo kommun som är tillsatt under 2023. Styrning och ledning är ett långsiktigt arbete och genomgångar av olika processer pågår. Det är viktigt att tydliggöra för verksamheterna vilka områden som styrs från kommunstyrelsen och vilka som ligger på verksamheterna själva att hantera.

Personalförsörjning

Kommunen ligger i en tillväxtregion och konkurrensen om arbetskraften är hård. Det är stora utmaningar för de kommande åren med att behålla kompetent personal samt rekrytera ny personal. Det gäller inom yrkeskategorierna socionomer, sjuksköterskor och undersköterskor.

IT och digitalisering

Behovet av IT-stöd från förvaltningar och verksamhet bedöms öka i termer av leveranser och tjänster som motsvarar pågående utveckling av effektivisering, automation och e-tjänster i verksamheten. Till detta ligger en stor potential i att skapa innovation och helt nya digitala tjänster motsvarande förväntningar hos näringsliv och invånare i kommunen. Det behöver göras större upphandlingar vad gäller lönesystem, planeringsverktyg samt ekonomisystem framöver.

Befolkningsutveckling

Håbo kommun står inför en utmaning med ökat demografiskt tryck med både ökat antal äldre samt barn och ungdomar. Det är framför allt den äldre befolkningen som ökar vilket innebär

att fler äldreboenden behöver byggas men även en skola finns med i tio års planen.

Befolkningen ökar i långsammare takt idag än vad tidigare prognoser visat men Håbo fortsätter att växa och det byggs fortfarande i Håbo kommun.

Investeringar i anläggningar och exploateringsområden

Den kommande utbyggnaden av kommunala anläggningar och byggnader kommer att ha stor påverkan på kommunens driftkostnader under de kommande åren. Under 2023 har kommunen haft fokus på kommande investeringar som finns med i investeringsplanen för att se över vilka investeringar som är nödvändiga samt vilka investeringar som kan skjutas framåt eller tas bort.

Kommunen kommer att ha ett tufft läge 2024 vilket är orsaken till genomgången av investeringar och prioriteringar inom olika verksamheter.

För att hålla de finansiella kostnaderna nere och långsiktigt hålla en god ekonomisk hushållning krävs ett resultat på minst 2 procent i överskott av skatte- och statsbidragsintäkterna. Det målet kommer inte nås under 2024.

God ekonomisk hushållning

Många kommuner har en ansträngd ekonomisk situation samtidigt som behoven av välfärdstjänster ökar. De måste även leva upp till lagreglerna för god ekonomisk hushållning. Grundtanken bakom god ekonomisk hushållning är att dagens kommuninvånare ska finansiera sin egen välfärd och inte förbruka vad tidigare generationer tjänat ihop annars skjuts betalningar upp till framtida generationer.

Det behövs ett överskott för att finansiera investeringar, annars måste kommunen öka sin upplåning eller frigöra resurser exempelvis genom försäljningar av anläggningstillgångar eller minska verksamhetens kostnader. Detta på grund av att investeringsnivån oftast är högre än de avskrivningar på investeringar som årligen belastar resultatet.

Andra motiv för överskott är att kommunen bör ha en buffert för att kunna möta oväntade händelser eller sämre tider, utan att behöva göra drastiska nedskärningar i verksamheten och att de pensionsrättigheter som anställda tjänat in före år 1998 inte är finansierade. Dessa rättigheter behöver finansieras.

God ekonomisk hushållning handlar om att få ekonomin för helheten att gå ihop samt att kommunernas verksamheter är kostnadseffektiva och att verksamheterna utför de uppdrag som politiken och de ekonomiska ramarna ger. Det innebär ett ständigt arbete för att uppdrag, resursfördelning och ansvar är tydliga.

Ekonomi och budgetföljsamhet

Med en ansträngd ekonomisk situation framöver krävs bättre budgetföljsamhet och uppföljning för att uppnå god ekonomisk hushållning.

Flera av kommunens nämnder har svårigheter att bedriva verksamheten inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige beslutat. Åtgärder har planerats för de verksamheter som har underskott och handlingsplaner finns dokumenterade samt att presentationer har gjorts för kommunstyrelsen 20 september i samband med remissyttranden för inriktningsramar för 2024. Handlingsplaner för att få en ekonomi i balans finns också beskrivna och presenterade i delårsbokslutet för 2023 på respektive nämnd samt kommunstyrelsen för att komma i balans inför 2024. Vissa åtgärder är redan påbörjade men inte klara.

Handlingsplaner ska även presenteras i budget- och verksamhetsplanen för 2024 -2026.

Kommunen kommer trots detta inte att klara balanskravet 2023 eftersom många av åtgärderna handlar om omstruktureringar i verksamheter som har stor andel personal. Det ska förhandlas och informeras samt samverkas med fackliga organisationer och denna process tar tid.

6 Väsentliga personalförhållanden

6.1 Inledning

Under delåret har det viktiga arbetet med att etablera arbetssättet kring det systematiska arbetsmiljöarbetet pågått. Under våren pågick ett intensivt arbete med att ta fram mallar för samverkan och arbetsplatsträffar samt stödmaterial för antidiskriminering.

För att cheferna ska ha rätt förutsättningar för att ta emot sin delegering av arbetsmiljöuppgifter är det viktigt att de har rätt kunskap inom arbetsmiljölagstiftning och föreskrifter. Därför genomförs en arbetsmiljöutbildning en gång på våren och en gång på hösten. Ett annat område som har setts över är rutiner och mallar för hantering av kränkande särbehandling.

När det gäller kommunens sjukfrånvaro kan vi se att frånvaronivåerna är alldeles för höga. Det är vissa enheter inom vård- och omsorgsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen som utmärker sig. En analys av orsakerna behöver genomföras under hösten för att kunna planera för genomförande av adekvata åtgärder.

Under våren var det ett fortsatt fokus på att rekrytera till viktiga funktioner för att kommunens ledning på plats för att säkra styrning och ledning av kommunen och dess förvaltningar. Detta arbete har pågått sedan hösten 2022. Det handlar om att rekrytera till kommunens övergripande ledning för att få chefer på plats med syfte att skapa en robust ledning och styrning av kommunen. Bland annat har rekrytering av ekonomichef, chef för barn- och utbildningsförvaltningen och biträdande kommundirektör genomförts.

6.2 Antal anställda

Personalredovisningen syftar till att belysa den aktuella personalsituationen ur olika aspekter per den 31 augusti. Redovisningen avser tillsvidare- och tidsbegränsat anställda med månadslön. Siffrorna gäller antal anställda per den 31 augusti

Tillsvidareanställda är de som kallas fast anställda. Med tidsbegränsat anställda avses främst vikarier eller andra längre visstidsanställningar. Timavlönade ingår inte i dessa siffror.

Antal månadsavlönade

Månadsavlönade	2023	2022	2021
Alla anställda, antal i kommunen	1 768	1 752	1 650
Andel kvinnor, procent	79,7 %	79,7 %	80,2 %
Andel män, procent	20,3 %	20,3 %	19,8 %
Andel tillsvidareanställda, procent	90,9 %	89,8 %	88,8 %
Andel tidsbegränsat anställda, procent	9,5 %	10,2 %	11 ;2 %

Den tillsvidareanställda personalen ökar något och visstidsanställd personal minskar något.

Antal månadsavlönade per förvaltning

Antal månadsavlönade per förvaltning	2023	2022	
Kommunledningsförvaltningen	75	178	
Barn och utbildningsförvaltningen	842	885	
Socialförvaltningen 2022		552	
Samhällsbyggnadsförvaltningen	218	95	
Kultur- och Fritidsförvaltningen	40	42	
Vård och omsorgsförvaltningen, fanns ej 2022	354		
Socialförvaltningen ny 2023	239		

Den 1 januari 2023 bildades vård- och omsorgsförvaltningen. Den är en del av dåvarande socialförvaltningen. Därför redovisas statistiken enligt ovan tabell.

En annan förändring som speglas i tabellen ovan är att fastighet, lokalvård och måltidsservice flyttade från kommunledningsförvaltningen den 1 september 2022.

6.3 Personalförsörjning och kompetensutveckling

Personalomsättning

Redovisas på helår.

Kompetensutveckling

Kompetenshöjande aktiviteter sker i vardagen likväl som på strukturerat sätt ute i verksamheterna. Någon uppföljning av antalet timmar nedlagda på kompetensutveckling finns inte centralt utan genomförs lokalt.

Centrala kompetenshöjande aktiviteter har under den första delen av 2023 kopplat till arbetet med att säkerställa god kunskap om Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Utbildning och implementering av samverkansavtalet fortsatte under våren 2023.

6.4 Sjukfrånvaro

Redovisningen avser tillsvidare- och tidsbegränsat anställda med månadslön. Siffrorna avser anställda under perioden 1 januari till 31 augusti 2023 respektive 2022 och 2021.

Nyckeltal sjukfrånvaro (%)	2023	2022	2021
Total sjukfrånvaro av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	7,8 %	8,1 %	7,8 %
Sjukfrånvaro för kvinnor av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	8,3 %	8,7 %	8,5 %
Sjukfrånvaro för män av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	5,9 %	6,1 %	5,2 %
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 29 år och yngre	9,9 %	9,3 %	9,5 %
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30-49	6,4 %	7,5 %	7,3 %
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år och äldre	9,3 %	8,7 %	8,1 %
Andel i procent av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar eller mer	44 %	31,2 %	42 %

I tabellen nedan framgår det att kommunledningsförvaltningen har minskat sin sjukfrånvaro jämfört med 2022. Detta beror till stor del på att flera verksamheter flyttades från Kommunledningsförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen den 1 september 2022. Mätningen sker således på olika personalgrupper. Tre av kommunens förvaltningar har en sjukfrånvaro på 8 % eller över. Det är en mycket hög nivå. Därför kommer sjukfrånvaro och en strävan mot ett hållbart arbetsliv att vara ett mycket viktigt fokusområde framöver.

Sjukfrånvaro per förvaltning i procent av tillgänglig ordinarie arbetstid	2023	2022	2021
Kommunledningsförvaltningen	2,9 %	7,4 %	7,7 %
Kultur- och fritidsförvaltningen	1,5 %	6,0 %	2,3 %
Samhällsbyggnadsförvaltningen	8,0 %	4,5 %	4,5 %
Barn- och utbildningsförvaltningen	7,0 %	8,2 %	7,6 %
Socialförvaltningen obs ej samma organisation.	9,4 %	9,2 %	9,4 %
Vård- och omsorgsförvaltningen (ny från 2023)	10,4 %		

6.5 Arbetsmiljö och företagshälsovård

Under första delen av 2023 har det pågått intensivt arbete med syfte att säkerställa och landa det systematiska arbetsmiljöarbetet. Kommunen beslutade 2021 om ett arbetssätt kopplat till det politiskt beslutade årshjulet. Under våren slutfördes det arbetet genom att mallar och stödmaterial togs fram med syfte att skapa trygghet och ett likvärdigt arbetssätt inom området.

I början av året utbildades även de förtroendevalda i arbetsmiljöansvar och systematiskt arbetsmiljöarbete. Alla chefer i verksamheten utbildas löpande 2,5 dagar tillsammans med skyddsombud.

Kommunen planerar att genomföra den årliga medarbetarundersökningen i november. Redovisning av den kommer att ske i samband med kommunens årsredovisning.

Företagshälsovårdens tjänster används ute i verksamheten utifrån det behov som finns lokalt.

7 Resultaträkning

Tkr	N o t	Koncern			Kommun					
		31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse budget/pro gnos
Verksamhetens intäkter	3	351 490	402 748	585 317	250 788	313 778	452 554	327 500	376 200	48 700
Verksamhetens kostnader	4	-1 236 660	-1 123 939	-1 783 325	-1 179 192	-1 082 523	-1 723 622	-1 675 000	-1 736 700	-61 700
Avskrivningar	5	-91 809	-78 665	-133 143	-71 954	-52 370	-80 615	-88 000	-107 000	-19 000
Verksamhetens nettokostnad		-976 979	-799 856	-1 331 151	-1 000 358	-821 115	-1 351 683	-1 435 500	-1 467 500	-32 000
Skatteintäkter	6	865 219	827 696	1 239 681	865 219	827 696	1 239 681	1 278 500	1 295 500	16 900
Generella statsbidrag och utjämning	7	123 715	115 322	175 239	123 715	115 322	175 239	198 900	184 700	-14 100
Verksamhetens resultat		11 955	143 162	83 769	-11 424	121 903	63 237	41 900	12 700	-29 200
Finansiella intäkter	8	1 192	1 948	2 424	2 985	3 792	5 183	5 100	3 800	-1 300
Finansiella kostnader	9	-45 710	-12 210	-20 499	-41 856	-8 469	-13 276	-46 200	-56 900	-10 700
Resultat efter finansiella poster		-32 563	132 900	65 694	-50 295	117 226	55 144	800	-40 400	-41 200
Extraordinära poster										
ÅRETS RESULTAT	10	-32 563	132 900	65 694	-50 295	117 226	55 144	800	-40 400	-41 200

8 Balansräkning

Tkr	Not	Koncern			Kommun		
		31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
TILLGÅNGAR							
Anläggningstillgångar							
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	3 916 808	3 607 842	3 748 004	3 000 490	2 680 242	2 819 914
Maskiner och inventarier	12	55 059	53 825	57 527	36 433	34 112	37 983
Finansiella anläggningstillgångar	13	18 226	16 223	16 223	13 957	11 954	11 954
Bidrag till statlig infrastruktur	14	21 787	23 306	22 800	21 787	23 306	22 800
Summa anläggningstillgångar		4 011 880	3 701 196	3 844 554	3 072 667	2 749 614	2 892 651
Omsättningstillgångar							
Förråd med mera	15	1 613	1 587	1 587	1 613	1 587	1 587
Exploateringsfastigheter	16	-388	2 206	-304	5 850	8 444	5 934
Fordringar	17	235 934	197 662	241 702	222 763	185 881	235 778
Kassa och bank	18	55 553	18 665	47 374	11 909	2 675	38 626
Summa omsättningstillgångar		292 712	220 120	290 359	242 135	198 587	281 925
SUMMA TILLGÅNGAR		4 304 592	3 921 316	4 134 913	3 314 802	2 948 201	3 174 576
EGET KAPITAL OCH SKULDER							
Eget kapital	19						
Eget kapital		1 138 336	1 238 144	1 170 898	891 940	1 005 525	942 235
I: Årets resultat		-32 563	132 899	65 694	-50 295	117 226	55 144
II: Resultatutjämningsreserv		14 700	14 700	14 700	14 700	14 700	14 700
III: Övrigt eget kapital		1 156 199	1 090 545	1 090 504	927 535	873 599	872 391
Avsättningar							
Pensioner	20	205 662	164 939	170 016	195 344	154 863	159 428
Övriga avsättningar	21	15 982	19 041	15 982	0	0	0
Summa avsättningar		221 644	183 980	185 998	195 344	154 863	159 428
Skulder							
Långfristiga skulder	22	2 594 214	2 183 276	2 416 075	1 916 892	1 511 077	1 742 308
Kortfristiga skulder	23	350 398	315 916	361 942	310 626	276 736	330 605
Summa skulder		2 944 612	2 499 192	2 778 017	2 227 518	1 787 813	2 072 913

Tkr	Not	Koncern			Kommun		
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		4 304 592	3 921 316	4 134 913	3 314 802	2 948 201	3 174 576
Borgen och ansvarsförbindelser	24	6 836	8 412	6 836	943 536	944 235	943 536
Pensionsförpliktelser	25	290 060	285 541	281 168	290 060	285 541	281 168
Varav löneskatt		56 631	55 748	56 510	56 631	55 748	56 510

Byte av redovisningsprincip har skett från och med ingången av 2023 enligt RKR R5 finansiell leasing. Kommunens externa hyresavtal avseende lokaler har klassificerats och de finansiella avtalen ingår nu i balansräkningen bland materiella anläggningstillgångar och långfristiga skulder. Balansräkningens jämförelsetal har omklassificerats. Detaljerna redovisas i not 11, 19 och 22.

9 Driftredovisning

Tkr	Utfall jan- aug 2023	Utfall jan- aug 2022	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos helår 2023	Avvikelse budget/ prognos
Kommunfullmäktige	-1 805	-948	-1 538	-2 592	-2 662	-70
Stöd till politiska partier	-1 230	-1 129	-1 129	-1 149	-1 230	-81
Valnämnd	0	-690	-2 006	-37	-37	0
Revision	-1 116	-1 097	-1 433	-1 500	-1 500	0
Driftbidrag Räddningstjänsten Enköping-Håbo	-15 400	-14 607	-21 910	-23 100	-23 100	0
Kommunstyrelsen	-49 432	-48 563	-72 280	-78 758	-75 752	3 006
Kommunstyrelsen,samhällsbygg nadsförvaltningen	-103 996	-79 930	-127 044	-118 006	-126 858	-8 852
Kultur- och fritidsnämnden	-39 988	-38 193	-57 590	-61 746	-59 558	2 188
Socialnämnden	-148 906	-131 336	-207 741	-224 947	-224 947	0
Bygg- och miljönämnd	-8 707	-8 374	-13 725	-13 473	-14 518	-1 045
Barn- och utbildningsnämnd	-455 653	-407 908	-647 725	-640 938	-678 404	-37 466
Vård- och omsorgsnämnden	-194 539	-172 776	-261 347	-251 752	-287 023	-35 271
Överförmyndarnämnden	-1 437	-1 419	-2 132	-2 318	-2 218	100
Summa skattefinansierade verksamheter	-1 022 209	-906 970	-1 417 600	-1 420 316	-1 497 807	-77 491
Avfallsverksamhet	2 032	-162	-434	0	0	0
Vatten- och avloppsverksamhet	0	0	0	0	-6 471	-6 471
Summa taxefinansierade verksamheter	2 032	-162	-434	0	-6 471	-6 471
Pensions- och upplupna lönekostnader	-6 165	10 152	-16 854	-37 700	-40 600	-2 900
Gem, avskr, fastskatt, bef kundförlust	3 933	-1 759	-2 826	-2 441	2 411	4 852
Internränta	20 212	11 710	17 981	25 000	33 400	8 400
Reavinster och exploatering	1 819	65 943	68 062	0	41 589	41 589
Verksamhetens nettokostnader	-1 000 378	-821 086	-1 351 671	-1 435 457	-1 467 478	-32 021
Justeras: Interna intäkter och kostnader samt poster som ej är hänförliga till Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	21	-30	-12			
Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-1 000 357	-821 116	-1 351 683	-1 435 457	-1 467 478	-32 021

För att öka jämförbarheten har utfall jan-aug 2022 justerats med 77,1 miljoner kronor mellan vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden som följd av omorganisation av LSS-verksamheten år 2023.

Utgiftsbeslut under året

Kommunfullmäktige beslutade om budget 2023, plan 2024-2025 den 5 december 2022. Under året har fullmäktige inte beslutat om tillskott, endast omfördelning av budget enligt nedan:

Budget har omfördelats i april enligt KF 2022-12-05 i §149 med 2 891 000 kronor från socialnämnden till vård- och omsorgsnämnden, en justering av omorganisationen.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-06-12 i §104. omfördela budget från kommunstyrelsen för funktionsrätts- och pensionärsråd till socialnämnden 105 000 kronor och till vård- och omsorgsnämnden 102 000 kronor. Samtidigt beslutades om korrigering av internhyra mellan kommunstyrelsen och socialnämnden med 389 000 kronor.

10 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Tkr	Totalt projekten				varav årets investeringar			
	Budget	Ack utfall	Prognos	Avvikelse budget/prognos	Budget	Utfall jan-aug	Prognos	Avvikelse budget/prognos
Kommunstyrelsen								
Fleråriga projekt minst 5 miljoner								
1630 (P) Omdaning kommunhus exklusive inventarier	0	-912		0	0		0	0
Summa övriga investeringar, årligt anslag					-2 485	-1 420	-2 485	0
Summa kommunstyrelsen	0	-912	0	0	-2 485	-1 420	-2 485	0
Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnad								
Fleråriga projekt minst 5 miljoner								
1102 LSS boende Dalvägen	-20 300	-25 214	-27 000	-6 700	-649	-5 563	-7 349	-6 700
1103 LSS boende Viby	-19 800	-20 288	-21 800	-2 000	-7 502	-7 991	-9 503	-2 001
1104 Ny simhall	-204 500	-141 854	-235 400	-30 900	-113 536	-76 585	-120 400	-6 864
1106 (P) Äldreboende A Åsen	-121 000	-7 859	-168 000	-47 000	0	-228	-350	-350
1115 (P) Äldreboende B*	-121 000	0	-150 000	-29 000	0		0	0
1116 (P) Nya Vibyskolan	-250 000	-1 914	-250 000	0	-2 000	-1 914	-2 000	0
1117 (P) Nya Driftlokaler	-20 000	0	-20 000	0	0		0	0
1121 (P) Gröna Dalen idrottshall	-147 000	0	-147 000	0				
1137 Granåsen garage	-3 663	-3 911	-4 000	-337	-2 142	-2 700	-2 789	-647
1174 (P) Västerångsskolan kök	-45 300	-5 422	-45 300	0	0		0	0
1184 Futurum om- och tillbyggn	-195 000	-188 987	-200 000	-5 000	-20 183	-14 170	-19 081	1 102
1188 Ängsbacken förskola	-48 000	-52 907	-53 100	-5 100	0	-301	-450	-450
1640 Resecentrum	-84 400	-98 993	-101 000	-16 600	0	-548	-3 050	-3 050
1683 Bibliotek	-20 000	-678	-20 000	0	-1 500	-597	-1 500	0
1684 (P) Fotbollsanlägg E 1	-67 000	-24	-67 000	0	0	0	0	0
1641 Stationsstråket	-12 500	-1 323	-12 500	0	-11 207	-30	-2 500	8 707
1332 (P) Cpl Gransäter, Kraftleden, fler körfält	-50 000	-870	-50 000	0	-607	-294	-608	-1
1340 (P) Kraftleden Trafiksäkerhet, Etapp 3, 4	-19 033	0	-19 033	0	0	0	0	0
1364 Kraftleden Trafiksäkerhet, Etapp 5, 6	-27 015	-22 740	-26 182	833	-3 477	-2 552	-2 644	833
1364 Kraftleden Trafiksäkerhet, Etapp 5, 6 Statsbidrag	6 168	6 168	6 168	0	0		0	0
1397 GC-väg Skokloster	-10 012	-8 477	-10 012	0	-8 913	-7 378	-8 913	0
Övriga investeringar, Fastighet					-53 510	-19 043	-51 957	1 553
Övriga investeringar, Planering					-5 000	0	-5 000	0
Övriga investeringar, Gata Park					-25 909	-10 744	-25 909	0
Övriga investeringar, Lokalvård, Måltid					-1 280	-450	-802	478
Summa samhällsbyggnad totalt	-1 479 355	-605 530	-1 621 159	-141 804	-257 415	-151 088	-264 805	-7 390
Kultur- och fritidsnämnd, övriga investeringar					-1 398	-725	-1 398	0

Tkr	Totalt projekten				varav årets investeringar			
Socialnämnden, övriga investeringar					-1 400	-228	-1 400	0
Barn- och utbildningsnämnden, övriga investeringar					-5 873	-1 186	-3 562	2 311
Vård- och omsorgsnämnden, övriga investeringar					-1 100	-220	-876	224
Summa skattefinansierad verksamhet	-1 479 355	-610 221	-1 621 159	-141 804	-269 671	-154 867	-274 526	-4 855
Taxefinansierat								
Fleråriga projekt minst 5 miljoner								
1267 Bålsta tätort ledningar	-116 900	-124 248	-142 600	-25 700	-21 122	-28 471	-46 822	-25 700
1268 Bålsta tätort pumpstationer	-40 000	-40 013	-40 000	0	0		0	0
1270 Ledning med stickspår Logistik Bålsta	-17 000	-6 698	-17 000	0	-10 314	-13	-10 314	0
1271 Bålsta Redundans	-104 000	-43 480	-78 300	25 700	-73 520	-13 000	-25 000	48 520
1279 (P) Överföringsledning Skokloster-Bålsta	-120 000	-282	-120 000	0	-3 000	-282	-3 000	0
1280 (P) Nytt Vattenverk Bålsta	-230 000	0	-230 000	0	0		0	0
1281 (P) Uppgradera RV Bålsta 2070	-280 000	-6	-280 000	0	-1 500	-6	-1 500	0
Övriga investeringar, VA					-20 640	-9 150	-21 356	-716
Summa VA	-907 900	-223 877	-907 900	0	-130 096	-50 922	-107 992	22 104
Taxefinansierat, avfall								
1405 (P) Projekt o utbyggnad AVC	-19 702	-102	-19 702	0	0		0	0
Övriga investeringar, Avfall					-3 950		-3 950	0
Summa Avfall	-19 702	-102	-19 702	0	-3 950	0	-3 950	0
Summa taxefinansierad verksamhet	-927 602	-223 979	-927 602	0	-134 046	-50 922	-111 942	22 104
TOTALT exkl exploateringsinvesteringar	-2 406 957	-834 200	-2 548 761	-141 804	-403 717	-205 789	-386 468	17 249
Exploateringsinvesteringar								
Skattefinansierat	-238 533	-137 889	-210 689	27 844	-13 547	-2 466	-35 341	-21 794
Taxefinansierat	-137 296	-125 484	-174 324	-37 028	-26 029	-40 935	-63 057	-37 028
Ökning omsättningstillgångar	-69 316	-71 055	-75 837	-6 521	6 426	-118	-95	-6 521
Summa exploateringsinvesteringar	-445 145	-43 519	-460 850	-15 705	-33 150	-43 519	-98 493	-65 343
Finansiell leasing	0	-1 584	0	0	0	-1 584	-1 584	-1 584
TOTALA INVESTERINGAR	-2 852 102	-879 303	-3 009 611	-157 509	-436 867	-250 892	-486 545	-49 678
varav gåva	-21 497	0	-27 802	-6 305	-21 497	0	-27 802	-6 305
varav finansiell leasing	0	-1 584	0	0	0	-1 584	-1 584	-1 584
varav ökning omsättningstillgång	-69 316	-71 055	-75 837	-6 521	6 426	-118	-95	-6 521

Utgiftsbeslut och omfördelningar under året av investeringsbudget

Förändringar budget under året	Budget totalt	Budget 2023
Budget 2023	-2 559 613	-491 128
Avslutade projekt 2022	53 655	
Överföring från 2022		-94 089
2023-06-12 KF§104, indragning av budget:, totalt år 2023 181,5 mkr		
1106 (P) Äldreboende A Åsen		61 000
1116 (P) Nya Vibyskolan		1 000
1117 (P) Nya Driftlokaler		5 000
1121 (P) Gröna Dalen idrottshall		5 000
1122 Utbyggnad Skottskolan	85 000	5 000
1174 (P) Västerängsskolan kök		30 035
1683 Bibliotek		8 419
1332 (P) Cpl Gransäter, Kraftleden		2 393
1340 (P) Kraftleden Trafiksäkerhet, Etapp 3, 4		6 000
Övriga investeringar, Fastighet		2 500
Övriga investeringar, Gata Park		8 083
Övriga investeringar, kultur och fritidsnämnd		1 000
Övriga investeringar, socialnämnd		500
Övriga investeringar. barn- och utbildningsnämnd		1 620
1278 Ny VA-förs Skokloster	14 000	8 000
1279 (P) Överföringsledning Skokloster-Bålsta		7 000
1280 (P) Nytt Vattenverk Bålsta		20 000
1281 (P) Uppgradera RV Bålsta 2070		8 500
1405 (P) Projekt o utbyggnad ÅVC		450
Aktuell ram	-2 406 958	-403 717

Se avsnitt 3.6.4 Investeringar för kommentarer kring avvikelser.

11 Noter

11.1 Not 1 Redovisningsprinciper

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Från och med 2023 följer Håbo kommun RKR R5 om finansiell leasing avseende fast egendom. Externa hyresavtal för lokaler som har klassificerats som finansiell leasing redovisas nu mot materiella anläggningstillgångar och långfristig skuld. Förändringen redovisas också mot eget kapital som en följd av byte av redovisningsprincip (RKR R12). Jämförelsetalen i balansräkningen för år 2022 har räknats om.

I övrigt gäller samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder i delårsrapporten per 2023-08-31 som i den senaste årsredovisningen.

Kommunen redovisar inte investeringar som finansierats via finansiell leasing i investeringsredovisningen. Detta är ett avsteg från RKR R14.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:

Bolag	Andel
Håbohus AB	100 %
Räddningstjänsten i Håbo/Enköping	35 %

Mellanhavanden i den kommunala koncernen har eliminerats.

Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret 2023.

Säsongsvariationer/cykliska effekter

Semester-, ferie- och uppehållslöneskuldens förändring är en kostnad som varierar betydligt över året. Skulden arbetas upp under höst till vår och majoriteten av de anställda tar ut semester under sommaren. Skulden ökar med cirka 15-20 miljoner kronor från delårsbokslut till årsbokslut.

Andra poster som varierar över året är semestervikariekostnaden är som störst under sommarmånaderna samt snöröjning och energiförbrukning som är som störst under vintermånaderna.

Slutavräkningen från föregående års skatteintäkter redovisas i sin helhet under perioden januari-augusti, årets skatteintäkter periodiseras jämnt över året.

11.2 Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Försiktighetsprincipen är överordnad princip för värderingen av tillgångar och skulder. Det innebär att skulder inte undervärderas och tillgångar inte övervärderas. Omsättningstillgångar tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

Gåvor (värdering)

Exploator kan överlämna gatu- och VA-anläggningar i ett exploateringsområde till kommunen. Gåva ska värderas utifrån verkligt värde vid tidpunkten för övertagande. Värde bedöms utifrån utgiftsnivå för andra liknande anläggningar som kommunen byggt under året.

Grunder för bedömning av vad som är jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder.

Inga händelser under perioden har bedömts som jämförelsestörande.

Grund för periodisering av exempelvis riktade statsbidrag där osäkerheter föreligger.
Om intäktskriterierna inte är uppfyllda på balansdagen sker ingen uppbokning.

11.3 Noter - Resultaträkning

Not 3

Verksamhetens intäkter, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Försäljningsintäkter	6 981	7 063	12 365	6 981	6 889	12 365
Taxor och avgifter	98 849	97 877	147 678	98 621	97 709	147 361
Hyror och arrende	113 940	106 273	154 894	20 683	21 259	31 230
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	65 540	68 059	103 405	65 540	68 013	103 405
<i>Därav periodiserade intäkter från migrationsverket *</i>	791	874	13 090	791	874	13 090
Övriga bidrag	18 831	8 642	25 374	18 772	8 642	25 316
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	37 197	33 688	49 242	36 148	32 036	46 509
Intäkter från exploateringsverksamhet	4 043	79 230	86 368	4 043	79 230	86 368
Realisationsvinter på anläggningstillgångar	35	0	107	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	6 074	1 916	5 884	0	0	0
Justering noter föregående år						
Summa totalt	351 490	402 748	585 317	250 788	313 778	452 554

**Bidragen periodiseras enligt extern bidragsgivares villkor*

Not 4

Verksamhetens kostnader, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Personalkost. exkl. pensionskost.	-670 059	-614 013	-952 330	-651 177	-593 983	-935 720
Pensionskostnad	-67 829	-45 166	-66 440	-65 675	-44 366	-65 202
Lämnade bidrag	-22 001	-21 662	-31 770	-21 981	-21 647	-31 753
Köp av huvudverksamhet	-186 160	-171 436	-275 778	-201 216	-185 721	-297 203
Lokal- och markhyror	-29 134	-24 199	-32 249	-33 318	-43 561	-65 197
Material, tjänster, övrigt	-123 594	-100 768	-175 918	-121 434	-98 792	-172 812
Realisationsförluster och utrang	0	0	0	0	0	0

Verksamhetens kostnader, tkr	Koncern			Kommun		
Anskaffningskostn. såld expl.fast	-203	-12 619	-16 898	-203	-12 619	-16 898
Bolagsskatt	-4 100	-4 055	-2 933			
Övriga verksamhetskostnader	-133 580	-130 021	-229 009	-84 188	-81 834	-138 837
Summa	-1 236 660	-1 123 939	-1 783 325	-1 179 192	-1 082 523	-1 723 622

Not 5

Avskrivningar, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Avskrivning byggnader och anläggningar	-75 844	-71 777	-109 323	-56 907	-46 856	-71 777
Avskrivning maskiner och inventarier	-15 965	-6 888	-10 741	-15 047	-5 514	-8 566
Nedskrivning byggnader och anläggningar	0	0	-13 079	0	0	-272
Summa	-91 809	-78 665	-133 143	-71 954	-52 370	-80 615

Not 6

Skatteintäkter, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Kommunalskatt	852 313	804 413	1 206 619	852 313	804 413	1 206 619
Avräkningskatt innevarande år	8 179	15 399	26 056	8 179	15 399	26 056
Avräkningskatt justering förgående år	4 727	7 884	7 006	4 727	7 884	7 006
Summa	865 219	827 696	1 239 681	865 219	827 696	1 239 681

Not 7

Generella statsbidrag och utjämnning, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Inkomstutjämnning	93 200	73 722	110 582	93 200	73 722	110 582
Kostnadsutjämnning	-21 383	-20 559	-28 997	-21 383	-20 559	-28 997
Regleringsbidrag	35 249	40 947	61 420	35 249	40 947	61 420
Kommunal fastighetsavgift	32 970	31 241	46 731	32 970	31 241	46 731
Bidrag för LSS-utjämnning	-18 016	-16 799	-25 199	-18 016	-16 799	-25 199
Övriga bidrag	1 695	6 770	10 702	1 695	6 770	10 702
Summa	123 715	115 322	175 239	123 715	115 322	175 239

Not 8

Finansiella intäkter, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Utdelningar från koncernbolag	4	4	5	0	0	0
Utdelning aktier och andelar	322	1 821	1 821	322	1 821	1 821
Realiserad vinst på försäljning av placeringsmedel	0	0	0	0	0	0
Orealiserad värdestegring på placeringsmedel	0	0	0	0	0	0
Ränteintäkter	754	2	425	703	2	400
Borgensavgifter	0	0	-2	1 848	1 848	2 787
Övriga finansiella intäkter	112	121	175	112	121	175
Summa	1 192	1 948	2 424	2 985	3 792	5 183

Not 9

Finansiella kostnader, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Räntekostnader på lån	-28 891	-8 955	-16 867	-19 224	-5 443	-9 892
Avgår räntekostnad exploateringsinvesteringar	1 175	475	766	1 175	475	766
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-17 425	-3 416	-4 034	-16 523	-3 236	-3 792
Förlust vid försäljning av placeringsmedel	0	0	0	0	0	0
Orealiserad värdeminskning på placeringsmedel	0	0	0	0	0	0
Övriga finansiella kostnader	-569	-314	-364	-7 284	-265	-358
Summa	-45 710	-12 210	-20 499	-41 856	-8 469	-13 276

Not 10

Förändring av eget kapital, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Håbo kommun	-50 295	117 226	55 144	-50 295	117 226	55 144
Håbohus AB	18 066	15 628	10 584			

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo	-334	45	-34			
Summa	-32 563	132 899	65 694	-50 295	117 226	55 144

11.4 Noter - Balansräkning

Not 11

Mark, byggnader och tekniska anläggningar, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Ackumulerat anskaffningsvärde				3 952 530	3 154 258	3 154 258
Ackumulerade avskrivningar				-1 132 616	-1 036 161	-1 036 161
Bokfört värde 1/1	3 748 004	3 326 279	3 326 278	2 819 914	2 118 097	2 118 097
Årets anskaffning	264 309	299 757	494 357	245 545	262 023	432 518
Årets avskrivning	-83 906	-71 443	-121 901	-64 969	-46 522	-71 548
Omklassificering	0	-12 214	-13 833	0	-12 021	-12 021
Utrangering	0	0	-1 600	0	0	-1 600
Investeringsbidrag	-11 599	0	0	0	0	0
Försäljning	0	0	0	0	0	0
koncernmässig ökning av anläggningstillgång, effekt av HMAB likvidering						
<i>Byte av redovisningsprincip *</i>		65 463	64 703		358 665	354 468
Bokfört värde periodens slut	3 916 808	3 607 842	3 748 004	3 000 490	2 680 242	2 819 914
Varav						
Markreserv och exploateringsfastigheter	121 566	121 565	121 566	124 077	124 076	124 077
Verksamhetsfastigheter	2 046 513	1 757 838	1 920 153	873 030	602 826	709 262
Fastigheter för affärsverksamhet	535 828	484 728	547 639	535 828	484 729	547 639
Publika fastigheter	426 553	352 324	415 024	426 553	352 323	415 024
Fastigheter för övrigt verksamhet	39 960	18 135	42 278	39 960	18 136	42 278
Finansiell leasing	63 179	65 463	64 703	346 072	358 665	354 468
Pågående exploateringsprojekt	683 209	807 789	636 641	654 970	739 487	627 166
Summa	3 916 808	3 607 842	3 748 004	3 000 490	2 680 242	2 819 914

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga materiella tillgångar

** Byte av redovisningsprincip om finansiell leasing avseende fast egendom enligt RKR R5. Kommunens externa hyresavtal som klassificerats som finansiella leasingavtal ingår från och*

med 2023 i de finansiella rapporterna som materiella anläggningstillgångar och långfristig skuld enligt RKR R5 finansiell leasing. Jämförelsetalen för 2022 har räknats om enligt RKR R12 Byte av redovisningsprincip.

Not 12

Maskiner och inventarier, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Ackumulerat anskaffningsvärde				181 364	163 188	163 188
Ackumulerade avskrivningar				-143 381	-134 212	-134 212
Bokfört värde 1/1	57 527	48 915	48 915	37 983	28 976	28 976
Årets anskaffning	5 305	12 131	19 956	5 305	10 983	18 176
Årets avskrivning	-7 773	-7 221	-11 241	-6 855	-5 847	-9 066
Utrangering	0	0	-103	0	0	-103
Investeringsbidrag	0	0	0	0	0	0
Försäljning	0	0	0	0	0	0
Bokfört värde 31/8	55 059	53 825	57 527	36 433	34 112	37 983
Varav						
Maskiner						
Inventarier	33 723	33 212	36 436	28 669	27 832	31 172
Bilar och andra transportmedel	14 103	14 846	14 879	531	513	599
Konstverk, samlingar	1 851	1 521	1 851	1 851	1 521	1 851
Övriga maskiner och inventarier	0	7	0	0	7	0
Finansiell leasing	5 382	4 239	4 361	5 382	4 239	4 361
Summa	55 059	53 825	57 527	36 433	34 112	37 983

För anskaffning av inventarier är beloppsgränsen 26 250 kronor. Linjär avskrivning tillämpas för samtliga materiella tillgångar.

Not 13

Finansiella anläggningstillgångar, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Aktier						
Kommunaktiebolaget 6 stycken	1	1	1	1	1	1
Håbo Marknads AB 1 300 stycken	0	0	0	0	0	0
Håbo Hus AB 1 789 stycken	0	0	0	1 789	1 789	1 789
Mälarbanan 90 stycken	90	90	90	90	90	90

Finansiella anläggningstillgångar, tk r	Koncern			Kommun		
Andelar						
Bålstavägen	6	6	6	6	6	6
Kommuninvest	18 046	16 043	16 043	12 028	10 025	10 025
Husbyggnadsvaror HBV förening UPA	40	40	40			
Inera	43	43	43	43	43	43
Långfristiga fordringar						
Förlagslån 45936 Kommuninvest						
Summa	18 226	16 223	16 223	13 957	11 954	11 954

Not 14

Bidrag till statlig infrastruktur	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Medfinansiering citybanan, kapitalbelopp	38 000	38 000	38 000	38 000	38 000	38 000
Akkumulerad upplösning	-16 213	-14 694	-15 200	-16 213	-14 694	-15 200
varav årets upplösning	-1 013	-1 013	-1 520	-1 013	-1 013	-1 520
Summa	21 787	23 306	22 800	21 787	23 306	22 800

Under 2009 fattade kommunfullmäktige beslut om kommunal medfinansiering av Citybanan. Bidraget på 38,0 miljoner kronor är bokfört både som en tillgång och som en avsättning på balansräkningen. Upplösning av bidraget påbörjas det år utbetalningen sker och under 25 år. Utbetalningen påbörjades under 2013 med 4,5 miljoner kronor. Den avsättning som kommunen gjorde 2013 har indexuppräknats med index enligt avtal. För kommunen blev kostnaden för indexuppräkning för åren 2009-2016 cirka 7,6 miljoner kronor.

Not 15

Förråd, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
10 -årssmycke	30	30	30	30	30	30
Beredskapslager	1 583	1 557	1 557	1 583	1 557	1 557
Summa	1 613	1 587	1 587	1 613	1 587	1 587

Beredskapslagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärde och återanskaffningsvärde. Värderingen är gjord utifrån respektive varas inköpspris på balansdagen multiplicerat med antal varor.

Not 16

Exploateringsfastigheter	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Bokfört värde 1/1	-304	723	723	5 934	6 961	6 961
Årets anskaffningar	119	2 080	3 849	119	2 080	3 849
Omklassificeringar	0	0	0	0	0	0
Justering/försäljning av exploateringsfastigheter	-203	-597	-4 876	-203	-597	-4 876
Summa	-388	2 206	-304	5 850	8 444	5 934

Not 17

Fordringar, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Eget Kapital, VA	13 683	8 025	13 861	13 683	8 025	13 861
Kundfordringar	30 536	20 879	23 289	19 604	12 618	22 325
Upplupna skatteintäkter och avgifter	80 393	85 606	96 417	80 393	85 606	96 417
Avräkning skattekonto	19 002	16 345	38 239	19 002	16 345	38 239
Övriga kortfristiga fordringar	54 642	41 635	39 612	53 672	39 300	38 056
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	37 678	25 172	30 284	36 409	23 987	26 880
Summa	235 934	197 662	241 702	222 763	185 881	235 778

Not 18

Kassa och bank, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Kassa	23	22	23	23	22	23
Plusgiro	55 530	15 990	47 351	11 886	0	38 603
Bank	0	2 653	0	0	2 653	0
Summa	55 553	18 665	47 374	11 909	2 675	38 626

Not 19

Eget kapital, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Ingående eget kapital	1 170 898	1 105 428	1 105 428	942 235	891 783	891 783
Förändring eget kapital obeskattad reserv		0	8 994		0	0
Årets resultat	-32 563	132 899	56 701	-50 296	117 226	55 144
Byte av redovisningsprincip*		-185	-225		-3 484	-4 692

Eget kapital, tkr	Koncern			Kommun		
Summa eget kapital Håbo kommun	1 138 335	1 238 142	1 170 898	891 939	1 005 525	942 235
Håbo kommun	883 189	1 000 258	938 176	891 939	1 009 009	946 927
<i>Byte av redovisningsprincip*</i>		-3 484	-4 692		-3 484	-4 692
Håbohus AB	254 307	236 819	231 775			
<i>Byte av redovisningsprincip*</i>		3 299	4 467			
Räddningstjänsten Enköping-Håbo	839	1 250	1 171			
Summa eget kapital koncern	1 138 335	1 238 142	1 170 897	891 939	1 005 525	942 235
Specifikation av egna kapitalet						
Årets resultat	-32 564	132 899	65 694	-50 296	117 226	55 144
Resultatutjämningsreserv	14 700	14 700	14 700	14 700	14 700	14 700
Övrigt eget kapital	1 156 199	1 090 728	1 090 729	927 535	877 083	877 083
<i>Byte av redovisningsprincip*</i>		-185	-225		-3 484	-4 692
Varav särredovisning Avfallsverket	2 240	480	208	2 240	480	208
Summa	1 138 335	1 238 142	1 170 898	891 939	1 005 525	942 235
Avfallsverksamhetspec. eget kapital	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Ingående balans	208	642	642	208	642	642
Årets resultat	2 032	-162	-434	2 032	-162	-434
Summa	2 240	480	208	2 240	480	208

* *Byte av redovisningsprincip om finansiell leasing avseende fast egendom enligt RKR R5. Kommunens externa hyresavtal som klassificerats som finansiella leasingavtal ingår från och med 2023 i de finansiella rapporterna som materiella anläggningstillgångar och långfristig skuld enligt RKR R5 finansiell leasing. Jämförelsetalen för 2022 har räknats om enligt RKR R12 Byte av redovisningsprincip.*

Not 20

Avsättningar pensioner, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Ingående avsättningar till pensioner inkl. löneskatt	170 016	153 732	153 733	159 428	143 925	143 925
Nyintjänad pension, varav						
Förmånsbestämt ålderspension	18 563	7 998	11 879	18 563	7 998	11 879
Årets utbetalningar	-3 060	-2 538	-3 516	-2 812	-2 336	-3 561

Avsättningar pensioner, tkr	Koncern			Kommun		
Ränte- och basbeloppsuppräknig	11 873	2 467	2 851	11 873	2 467	2 851
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0	0	0
Övrig post	1 262	1 051	2 075	1 280	673	1 307
Byte av tryggande	0	0	0	0	0	0
Förändring av löneskatt	7 007	2 228	2 995	7 012	2 136	3 027
Summa	205 661	164 938	170 017	195 344	154 863	159 428
Utredningsgrad						
Totalt antal personer				10 130	9 532	9 862
Antal utredda personer				9 920	9 323	9 615
Utredda i %				98	98	98
Antal outredda personer med alternativ pensionslösning				210	209	28
Summa						

Utredningsgrad

Skandia har tagit fram ett mer förfinat mått än det tidigare måttet aktualiseringsgrad. Bl.a. omfattar det nya måttet även anställningar from 1998. Måttet har benämningen Utredningsgrad. Här visas det totala antalet personer som inte uppnått uttagsåldern. Dessutom ser du hur många som är utredda avseende tidigare anställningar och pensionsrätter.

Kommunen har inga förpliktelser när det gäller särskilda avtalspensioner mot chefer eller medarbetare, utan erbjuder löneväxling till medarbetare som önskar det.

Not 21

Övriga avsättningar, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Avsättning skatter Håbohus AB	9 550	10 072	9 550	0	0	0
Uppskjuten skatt Håbohus AB	6 432	8 969	6 432	0	0	0
Summa	16 013	19 072	15 982	31	31	0

Not 22

Långfristiga skulder, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Långfristiga låneskulder 1/1	2 142 675	1 823 375	1 823 375	1 206 675	886 675	886 675
Nya upptagna lån under året	165 000	120 000	320 000	165 000	120 000	320 000
Amorteringar under året	-1 050	0	-700	0	0	0
Utgående långfristig låneskuld	2 306 625	1 943 375	2 142 675	1 371 675	1 006 675	1 206 675
Förutbetalda anslutnings- och anläggningsinkomster 1/1	155 210	121 702	121 702	155 210	121 702	121 702
Årets Anslutningsinkomster VA investeringar	3 262	83	1 327	3 262	83	1 327
Årets anslutningsinkomster Va exploateringar	13 013	2 160	34 203	13 013	2 160	34 203
Omklassificering anslutningsinkomst VA exploatering	0	0	0	0	0	0
Årets periodisering av anslutnings- och anläggningsinkomster	-1 429	-1 334	-2 022	-1 429	-1 334	-2 022
Utgående förutbetalda anslutnings- och anläggningsinkomster	170 056	122 611	155 210	170 056	122 611	155 210
Långfristig leasingkund 1/1	69 289	3 544	3 544	363 522	3 544	3 544
Årets nya finansiella leasingavtal	1 714	1 204	1 718	1 714	1 204	1 718
Rättning föregående år	-20	0	-102	-20	0	-102
Årets amortering finansiella leasingavtal	-2 124	-509	-798	-6 729	-509	-798
<i>Byte av redovisningsprincip*</i>		65 647	64 927		362 148	359 160
Långfristig leasingkund periodens slut	68 859	69 886	69 289	358 487	366 387	363 522
Statliga investeringsbidrag 1/1	16 901	15 387	15 387	16 901	15 387	15 387
Årets inkomna investeringsbidrag	82	150	6 235	82	150	6 235
Omklassificering anslutningsinkomst	0	0	0	0	0	0

Långfristiga skulder, tkr	Koncern			Kommun		
Årets upplösning statliga investeringsbidrag	-309	-134	-4 721	-309	-134	-4 721
Statliga investeringsbidra 31/12	16 674	15 403	16 901	16 674	15 403	16 901
Övriga lån	32 000	32 000	32 000	0	0	0
Summa	2 594 214	2 183 275	2 416 075	1 916 892	1 511 076	1 742 308
Uppgifter om lång- och kortsiktig upplåning						
Genomsnittlig ränta %	2,34	0,86	0,84	2,62	0,86	2,49
Genomsnittlig räntebindningstid exklusive swap, år	0,64	0,92	0,74	0,95	1,59	1,12
Genomsnittlig räntebindningstid, inklusive swap, år	2,05	2,01	2,00	1,70	1,85	1,60

* Byte av redovisningsprincip om finansiell leasing avseende fast egendom enligt RKR R5. Kommunens externa hyresavtal som klassificerats som finansiella leasingavtal ingår från och med 2023 i de finansiella rapporterna som materiella anläggningstillgångar och långfristig skuld enligt RKR R5 finansiell leasing. Jämförelsetalen för 2022 har räknats om enligt RKR R12 Byte av redovisningsprincip..

Koncernens skuldportfölj har en volym på 2,3 miljarder kronor. Den genomsnittliga räntan för hela skuldportföljen uppgår till cirka 2,34 procent (0,86) procent. Kommunens skuldportfölj har en volym på 1,4 miljarder kronor. Den genomsnittliga räntan för hela skuldportföljen uppgår till cirka 2,62 procent (0,86) procent.

Not 23

Kortfristiga skulder, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Eget kapital, VA	0	0	0	0		0
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	3 177	4 052	1 654	3 177	4 051	1 654
Leverantörsskulder	146 476	115 771	134 562	140 451	111 010	126 918
Personalens skatter och avgifter	18 959	18 923	17 499	17 100	16 257	15 569
Övriga kortfristiga skulder	45 149	45 294	36 625	40 517	41 083	31 755
Semester och övertidsskuld	32 150	33 174	57 054	31 640	32 703	56 026
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	104 487	98 702	114 548	77 741	71 632	98 683
Summa	350 398	315 916	361 942	310 626	276 736	330 605

Not 24

Borgen och ansvarsförbindelser, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Borgensåtaganden	0	0	0	929 000	929 000	929 000
Håbohus AB	6 836	8 412	6 836	6 836	7 535	6 836
Föreningar	0	0	0	7 700	7 700	7 700
Räddningstjänsten	6 836	8 412	6 836	943 536	944 235	943 536
Delsumma	13 672	16 824	13 672	958 072	959 470	958 072
Ansvarsförbindelser	0	0	0	0	0	0
Egnahem kommunal kreditgaranti	0	0	0	0	0	0
Delsumma	0	0	0	0	0	0
Summa	13 672	16 824	13 672	958 072	959 470	958 072

Not 25

Pensionsförpliktelser som inte finns med bland skulderna och avsättningarna	Koncern			Kommun		
	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Ingående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt	281 168	288 609	288 609	281 168	288 609	288 609
Ränte- och basbeloppsuppräknig	18 755	5 884	6 444	18 755	5 884	6 444
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0	0	0
Nyintjänad pension	0	58	0	0	58	0
<i>Årets utbetalningar</i>	-11 139	-10 343	-15 400	-11 139	-10 343	-15 400
Övrigt	-461	1 932	2 968	-461	1 932	2 968
Byte av tryggande	0	0	0	0	0	0
Förändring löneskatt	1 737	-599	-1 453	1 737	-599	-1 453
Summa totalt	290 060	285 541	281 168	290 060	285 541	281 168

Från och med 1998 redovisar kommunen sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen. Den innebär att pensionsförmåner som tjänats in före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och att pensionsförmåner som tjänats in från och med 1998 ingår i verksamhetens kostnader och redovisas som skuld. Ränta på pensionslöften intjänande från och med 1998 redovisas i posten finansiell kostnad.

Den del av pensionskostnaden som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen har särredovisats. I balansräkningen har belopp som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen klassificerats som en upplupen kostnad (kortfristig skuld).

11.5 Not 26 Leasing

Leasing lös egendom	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Operationell leasing			
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	12 885	10 071	11 005
Senare än 1 år men inom 5 år	4 282	5 275	6 682
senare än 5 år	0	0	0
Summa	17 167	15 346	17 687
Finansiell leasing			
Totala minimileaseavgifter	5 642	4 321	4 466
Framtida finansiella kostnader	-260	-82	-105
Nuvärdet av minimileaseavgiftrna	5 382	4 239	4 361
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	1 136	881	806
Senare än 1 år men inom 5 år	4 247	3 357	3 555
Senare än 5 år	0	0	0
Summa	5 383	4 238	4 361

Avgörande för om ett leasingavtal är ett finansiellt eller operationellt avtal är i vilken omfattning de ekonomiska riskerna och fördelarna med ägandet av det aktuella leasingobjektet finns hos leasegivaren eller leasetagaren. Ett leasingavtal klassificeras som finansiellt om ekonomiska fördelar och risker överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Klassificeringen av avtalet görs vid avtalets början.

Leasing fast egendom	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2022
Operationell leasing			
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	11 949		17 457
Senare än 1 år men inom 5 år	22 286		20 084
senare än 5 år	30 051		29 868
Summa	64 286	Siffr saknas	67 409
Finansiell leasing			
Totala minimileaseavgifter	537 688		550 635
Framtida finansiella kostnader	-184 585		-191 475
Nuvärdet av minimileaseavgiftrna	353 103	362 148	359 160
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	9 195		9 101

Senare än 1 år men inom 5 år	38 346		37 913
Senare än 5 år	305 562		312 146
Summa	353 103	362 148	359 160

11.6 Not 27 Upplysning om upprättade särredovisningar

Särredovisning av VA-verksamheten enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster kommer att upprättas vid årsbokslutet per december 2023.

Avfallsverksamhetens överskott redovisats i bokslutet som en specifikation till det egna kapitalet.

VA verksamhetens eget kapital har klassificerats till kortfristig fordran/skuld. Avräkning mot VA-verksamhetens egna kapital sker i årsbokslutet.

11.7 Not 28 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsår 2023.

Prognosen för räkenskapsrevision uppgår till 130 000 kronor för år 2023, varav kostnad för sakkunnigt biträde uppgår till 120 000 kronor.

Kostnad för räkenskapsrevision	Prognos 2023	Bokslut 2022
Total kostnad för räkenskapsrevision*	10	10
Varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	120	120
Summa	130	130

12 Noter/upplysningar för drift- och investeringsredovisning

Upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Allmänt

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att fullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna. Ekonomisk plan och budget beslutas av fullmäktige inför varje verksamhetsår. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina ansvarsområden.

Närmare beskrivning av hur den ekonomiska styrningen sker finns i kommunens ekonomistyrprinciper vilka fastställs årligen i samband med budgetbeslutet. Nedan beskrivs det i ekonomistyrprinciperna som gäller driftbudget och investeringsbudget.

Driftbudget

En total budgettram beslutas per nämnd och år av fullmäktige. Nämnden fastställer en budget uppdelat per verksamhet utifrån den givna ekonomiska ramen. Inom budgetramen kan nämnden under året fatta beslut om omfördelning så länge detta är förenligt med mål och direktiv beslutade av kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Tilläggsbudget ska tillämpas med stor restriktivitet. Omständigheter som medför att det vid budgettillfället råder stor osäkerhet kan medföra att fullmäktige och/eller kommunstyrelsen innehåller budgetutrymme för att senare fördela via tilläggsbudget. Alternativt kan kommunen budgetera ett resultat inom vilket de svårprognostiserade kostnaderna ryms.

Investeringsbudget

Fullmäktige beslutar om totalbudget för nämnders investeringsprojekt som uppgår till minst 5 miljoner, oavsett tidsomfattning. För sådana projekt som startar under planåren, ska beloppen ses som en plan, och beslut om budget sker i nästkommande budgetprocess.

Fullmäktige beslutar också om årlig rambudget för nämndernas övriga investeringar, såsom mindre anläggnings- och fastighetsinvesteringar, inventarier, transportmedel samt för komponentbyten. Denna budget fördelar nämnderna i sin budget efter behov.

När fullmäktige beslutat om investeringsbudget som avser fastigheter, efter begäran från beställande nämnd, innebär det också att budgeten överförs från beställande nämnd till fastighetsavdelningen.

För de taxefinansierade verksamheterna VA och Avfall fastställs budgeten separat från den skattefinansierade verksamheten.

Investeringsbudgeten ska fördelas på respektive genomförandeår i form av budget och plan.

Positiva och negativa avvikelser i investeringsprojekt vars beslutade totalutgift är 5 miljoner kronor eller mer, överförs till kommande års investeringsbudget, så länge projektet pågår.

Ej förbrukad investeringsbudget som ingår i rambudget för de resterande investeringarna överförs normalt inte till nästkommande år. Överföring måste begäras hos kommunfullmäktige och motiveras av nämnd.

Investeringsbudgeten får inte omvandlas till driftbudget eller tvärtom.

Exploateringsbudget

För varje nytt exploateringsprojekt ska budget fastställas av kommunstyrelsen, eller i väsentliga fall kommunfullmäktige, senast i samband med genomförandebeslutet. Information om investeringsbehov som en följd av ett exploateringsprojekt ska ges sammanhållet med ärende om exploateringsbudget för projektet. Informationen om investeringsbehovet ska även omfatta kostnadsbedömningar. Aktuella projekts budget samt en sammanställd exploateringsbudget redovisas i kommunens budget.

Väsentliga förändringar i projekten, exempelvis ändrat innehåll, förseningar och ekonomiska avvikelser från fastställd budget, ska tas upp till kommunstyrelsen för beslut.

Räntekostnad för bundet kapital under projekttiden debiteras tillgångarna i projektet, baserat på genomsnittlig ränta.

Kostnader som avser exploateringen under projekttiden debiteras projektet, inklusive tid nedlagd av egen personal via tidsredovisning.

Upplysningar om tillämpade internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkning som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt.

Poster som finns i resultaträkning, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Poster

som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

- **Personalomkostnader**, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till 41,55 % av lönekostnaden.
- **Kapitalkostnader**, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har satts till 1,25 %. Taxefinansierad verksamhet, VA och avfall debiteras genomsnittlig ränta för bundet kapital i pågående och genomförda investeringar.

Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är:

- **Hyreskostnader**, kostnad för internhyra belastar verksamheten för de lokaler som verksamheten använder. Internhyran beräknas schablonmässigt baserad på kommunens självkostnad för lokalen. Förändring i internhyran orsakad av prisförändring kompenseras med ändrad budgetram för verksamheten. Budgeten för kommunala lokaler följer med lokalen oavsett intern hyresgäst. Huvudregeln i internhyresmodellen är att ökade lokalkostnader vid exempelvis evakuering inte ingår i internhyran utan belastar verksamheten.

Kommungemensamma ledningskostnader, IT-relaterade kostnader, löne- och ekonomiadministration, upphandling, HR, kommunikation, kontaktcenter samt försäkring fördelas inte ut, med undantag för de taxefinansierade verksamheterna som belastas med sådana kommungemensamma kostnader enligt schablon.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter och utgifter för egen personals timkostnader.

All kommunkoncernintern fakturering sker utan vinstpåslag. Undantaget utgörs av Håbohus ABs uthyrning av bostäder och lokaler som sker på affärsmässiga grunder.

13 Exploateringsredovisning

Exploateringsverksamheten ingår i kommunens drift- och investeringsredovisning och resultat- och balansräkning men redovisas även separat här för att ge en samlad bild av exploaterings påverkan på kommunens ekonomi.

Nettoexploatering

Nettoexploatering är summan av samtliga in- och utbetalningar i projekten. Kommunen har som finansiell målsättning att exploateringen alltid ska ge ett ekonomiskt överskott.

Nettoexploateringen för perioden januari till augusti, det vill säga summan av in- och utbetalningar i projekten, uppgår till - 28,5 miljoner kronor. Utgifterna har varit högre än inkomsterna och består i huvudsak av investeringar i VA-anläggningar i Bålsta C. Till årets slut beräknas att nettoexploateringen uppgår till -34,8 miljoner kronor för i år. Under återstoden av året kommer investeringarna i VA-anläggningar att fortsätta och ersättning från exploatörer i Tvåhus-projektet beräknas inkomma. Den negativa nettoexploateringen för året innebär att kommunen måste låna upp medel för att finansiera årets exploateringsverksamhet.

Den totala beslutade budgeten för alla pågående projekt innebär ett negativt kassaflöde/nettoexploatering på 11,1 miljoner kronor för hela projekttiden. Underskottet beror på att antagna budgetar för Bålsta C-etapperna främst avser projektering och byggnation av infrastruktur och uppgår till 140,2 miljoner i underskott. Intäkter från kommande markförsäljningar i Bålsta C ingår inte eftersom de är osäkra både i tid och omfattning.

Den totala prognosen för samtliga pågående projekt är lägre än budget och uppgår för

närvarande till ett underskott med -22,6 miljoner kronor. Främst är det Logistik Bålsta och Dalängen som har sämre utfall än förväntat.

I prognosen ingår kostnader för att bedriva exploateringsprojekten samt övriga driftkostnader med 3,3 miljoner kronor. Dessa kostnader redovisas från år 2022 i exploateringsprojekten för att visa den totala faktiska kostnaden för respektive exploatering. Tidigare har kostnaderna redovisats inom samhällsbyggnads- och kommunledningsförvaltningens driftbudgetram.

Nettoexploatering, tkr	Total budget	Total prognos	Ackumulerat utfall 2023	Utfall jan-aug	Budget 2023	Prognos 2023
Inkomster						
Försäljning av mark	256 808	282 525	256 911	612	-25 105	612
Ersättning från företag	94 601	60 757	40 013	3 431	58 019	24 175
Gåva mottagna anläggningar	18 893	20 403	0	0	18 893	20 403
Offentligt investeringsbidrag	0	0	0	0	0	0
VA-anslutningsavgifter	64 634	80 395	68 147	13 013	-1 286	14 475
Gåva i form av VA-anläggningar	2 604	7 399	0	0	2 604	7 399
Summa inkomster	437 540	451 480	365 071	17 056	53 125	67 064
Utgifter						
Förstudie, utredningar, övr kostnader	-3 500	-13 258	-4 565	-2 022	6 425	-3 333
Utgifter för kvartersmark	-69 316	-75 837	-71 055	-118	6 426	-95
Anläggningar egen regi	-219 640	-190 286	-137 889	-2 466	5 346	-14 938
Anläggningar mottagna	-18 893	-20 403	0	0	-18 893	-20 403
VA-anläggningar egen regi	-134 692	-166 925	-125 484	-40 935	-23 425	-55 658
VA-anläggningar mottagna	-2 604	-7 399	0	0	-2 604	-7 399
Summa utgifter	-448 645	-474 108	-338 993	-45 541	-26 725	-101 826
Nettoexploatering	-11 105	-22 628	26 079	-28 485	26 399	-34 762

Återstående budget från 2022 är överförd till budget 2023.

Påverkan på årets resultat

Påverkan på årets resultat i kommunens resultaträkning varierar från år till år beroende på när händelserna inträffar.

- när markförsäljning sker och realisationsvinst uppstår
- när exploatören betalar bidrag/ersättning för infrastruktur som kommunen bygger och när motkravet enligt avtal är uppfyllt. Byggandet av infrastrukturen redovisas som en investering, men bidraget ska redovisas som en intäkt det år bidraget erhålls.
- när kommunen övertar anläggning som exploatören har byggt. Övertagandet ska redovisas som en gåva, en intäkt för kommunen, trots att kommunen inte får några likvida medel.

Exploateringen förväntas, enligt tabellen nedan, påverka årets resultat positivt med 41,6 miljoner kronor, vilket består av

- 24,2 miljoner kronor exploateringsersättning från Tvåhusexploatörerna som ersättning för kommunens anlagda infrastruktur i området.
- 20,4 miljoner kronor i värde av övertagna gatuanslagningar i Björkvallen och Viby äng E:2,
- 3,3 miljoner kronor avgår för kostnader för exploateringsverksamheten.
- 300 000 kronor i realisationsvinst för en mindre markförsäljning.

	Total budget	Total prognos	Ackumulerat utfall 2023	Utfall jan-aug	Budget 2023	Prognos 2023
TILL RESULTATRÄKNING						
Försäljning av mark	256 808	282 525	256 911	612	-25 105	612
Ersättning från företag	94 601	60 757	40 013	3 431	58 019	24 175
Gåva mottagna anläggningar	18 893	20 403	0	0	18 893	20 403
Verksamhetens intäkter, summa	370 302	363 685	296 924	4 043	51 807	45 190
Bokfört värde försäljning mark	-69 316	-76 010	-71 055	-203	6 426	-268
Exploateringskostnader	-3 500	-13 258	-4 565	-2 022	6 425	-3 333
Verksamhetens kostnader, summa	-72 816	-89 267	-75 620	-2 225	12 851	-3 601
Årets resultat	297 486	274 418	221 305	1 818	64 657	41 589
TILL BALANSRÄKNING						
Anläggningstillgångar	-238 533	-210 689	-137 889	-2 466	-13 547	-35 341
Anläggningstillgångar VA	-137 296	-174 324	-125 484	-40 935	-26 029	-63 057
Omsättningstillgångar	0	173	0	85	0	173
Tillgångar, summa	-375 829	-384 840	-263 373	-43 316	-39 576	-98 225
Skuld/förutbetalda intäkter ej VA	0	0	0	0	0	0
Skuld/förutbetalda intäkter VA	67 238	87 794	68 147	13 013	1 318	21 874
Skulder, summa	67 238	87 794	68 147	13 013	1 318	21 874

13.1 Exploateringsredovisning per projekt

Nettoexploatering, tkr	Total budget	Total prognos	Ackumulerat utfall 2023	Utfall jan-aug	Budget 2023	Prognos 2023
9012 Logistik Bålsta kv 2, tidigt skede	0	-727	-657	-504	172	-555
9013 Logistik Bålsta kv 3-4	43 819	24 840	16 682	11 787	30 700	11 720
9015 Logistik Bålsta kv 5-6	90 566	102 587	106 094	-74	-12 496	-475
9052 Viby Äng E:2	0	1 151	1 224	-13	-1 237	-86
9055 Viby Äng et I+K, tidigt skede	0	-1 739	-2	-2	1 531	-208
9091 Bålsta C etapp 1	-20 886	-18 244	-13 011	-322	-3 055	-412
9092 Bålsta C steg 1 och 2	-106 729	-106 729	-44 051	-40 110	-5 496	-55 135
9096 Bålsta C etapp 6	-12 549	-12 574	-3 306	-100	-135	-161
9100 Tvåhusplanen	-2 850	4 961	-4 889	2 132	4 170	11 982
9121 Björkvallen	-22 733	-17 675	-17 717	-521	-5 536	-479
9130 Entré Lillsjön	11 326	14 990	-4 483	-215	-3 944	-280
9140 Dalängen	7 143	-10 954	-10 348	-365	17 577	-520
915 x Götenehus	1 788	1 761	1 520	636	909	882
9160 Dragelund	0	-67	-18	-18	41	-25
9170 Skokloster udde, tidigt skede	0	-174	-147	-147	24	-150
9190 Ekillå, tidigt skede	0	-427	-368	-356	17	-410
9200 Hjalmarväg, tidigt skede	0	-107	-49	-49	7	-100
9210 Kalmarsand, tidigt skede	0	-1 808	-273	-215	1 558	-250
9220 Smultronstället, tidigt skede	0	-1 693	-124	-31	1 593	-100
Nettoexploatering	-11 105	-22 628	26 079	-28 485	26 399	-34 762

Inga nya projektbudgetar har beslutats under året. Ett flertal projekt som befinner sig i i tidigt skede har startats.

För kommentarer till respektive projekt, se Kommunstyrelsens delårsrapport.